

Dr. Palágyi Tivadar*

KÜLFÖLDI HÍREK AZ IPARJOGVÉDELEM TERÜLETÉRŐL

Ausztrália

Egy globális ügysorozat részeként, amely a feltalálói státusz határait vizsgálja, most az Ausztrál Szabadalmi Hivatal is véleményt nyilvánított arról, hogy egy mesterséges intelligencia (MI) lehet-e feltaláló egy ausztrál szabadalmi bejelentés esetében. A hivatal vezetőjének megbízottja arra a következtetésre jutott, hogy egy MI nem nevezhető meg feltalálóként ausztrál szabadalmi bejelentésben, mert a feltalálónak haszonélvezeti joggal kell rendelkeznie a tulajdonban, és ezért természetes személynek kell lennie.

a) Háttér

Stephen L. Thaler (Thaler) 2019. szeptember 17-én nyújtotta be a 2019363177 sz. ausztrál szabadalmi bejelentést, amelynek címe „Élelmiszertartály és fokozott figyelmet keltő eszközök és eljárások”. A bejelentés egy olyan tárolóedényre vonatkozik, amelynek fala fraktálpofilt tartalmaz, a belső és külső felületeken megfelelő domború és homorú fraktálemekkel. A fraktálminták lehetővé teszik több tartály összekapcsolását egymásba illesztéssel, miközben javítják a fogást és a hőátadást is. Szokatlan módon sem Thalert, sem más természetes személyt nem neveztek meg feltalálóként. Ehelyett a feltaláló neve DABUS. A találmányt egy DABUS nevű mesterséges intelligencia autonóm módon hozta létre. A DABUS a „Device for the Autonomous Bootstrapping of Unified Sentience” kifejezés rövidítése.

b) Ausztrál jogszabályok és esetjog

Az 1990. évi szabadalmi törvény nem határozza meg kifejezetten a feltaláló fogalmát. A bejelentőnek azonban attól a feltalálótól kell jogot szereznie, aki eredetileg jogosult bejelentőként való megnevezésre, és ezt a feltalálót meg kell nevezni

Az esetjog kevés további útmutatást adott a feltaláló fogalmának meghatározásához amellet, hogy a szó a szokásos angol jelentésében szerepel, nevezetesen „olyan személy, aki feltalál”. Más esetjog szerint a feltaláló az a személy, aki a találmányt kitalálja, de az a személy, aki a találmányra vonatkozó információt a feltalálótól szerzi meg, nem feltaláló. Egy személy a találmányhoz fűződő jogokat többféle módon szerezheti meg a feltalálótól, de a találmány tulajdonjogának megszerzése a feltalálótól kell, hogy eredjen.

* DANUBIA Szabadalmi és Jogi Iroda.

c) A bejelentés vizsgálata

A bejelentés beérkezésekor és feldolgozásakor az Ausztrál Szabadalmi Hivatal azt az alaki kifogást emelte, hogy a bejelentés nem felel meg az alaki követelményeknek, mert nem neveztek meg feltalálót. Ennek alapja a hivatal azon álláspontja volt, amely szerint a feltalálónak természetes személynek kell lennie.

Az alaki kifogásokra többször is válaszoltak, és ezt követően további alaki végzést adott ki a hivatal. Thaler azt állította, hogy a törvény nem határozza meg a feltaláló fogalmát, és hogy a bejelentésben szereplő találmányhoz egyedül a DABUS járult hozzá. Thaler azt állította továbbá, hogy ő hozta létre a DABUS-t, és ő a tulajdonosa, ezért a birtokbavétel elve alapján érvényes jogosultságot szerzett a találmányra. A hivatal viszont azt állította, hogy a DABUS nem volt képes a találmány tulajdonjogának átruházására, mert nem rendelkezhetett tulajdonjoggal vagy hasznélvezeti joggal, minthogy nem jogi személy, és így nem lehet feltaláló. Thaler nem tudta leküzdeni az alaki kifogást, ami meghallgatás iránti kérelem benyújtását eredményezte.

d) Meghallgatás és az Ausztrál Szabadalmi Hivatal döntése

A megbízott megállapította, hogy csak egy (természetes vagy jogi) személynek adható szabadalom, és hogy a feltaláló általi jogátruházás hiányában a feltaláló lesz a bejelentő. A bejelentő jogosult lehet arra, hogy a bejelentést átruházzák rá, de általánosan ismert tény, hogy egy gép nem lehet tulajdonos, és ezért nem ruházhat át olyasmit, ami nem a tulajdona.

Míg lehetséges, hogy a bejelentő tulajdonjogot származtasson egy feltalálótól, ahhoz azonban, hogy a tulajdonjog egy jogalanytól származtatható legyen, a jogalanynak hasznélvezeti joggal kell rendelkeznie a tulajdonban. A megbízott úgy ítélte meg, hogy a fentiekben kifejtett okok miatt nem lehetséges, hogy egy gépnek hasznélvezeti joga legyen egy tulajdonban.

Annak mérlegelése során, hogy Thaler tulajdonosa-e a DABUS-nak, és ezért a birtokbavételi elvek alapján jogosult lehet-e alkotásai birtoklására, a megbízott különbséget tett a feltalálótól származó tulajdonjog és a birtoklás révén szerzett tulajdonjog között.

Az Ausztrál Szabadalmi Hivatal azt a körülményt is mérlegelte, hogy Thaler milyen körülmények között tekinthető feltalálónak, minthogy ő hozta létre a DABUS-t. Ebben a helyzetben a megbízott úgy vélte, hogy Thaler csupán a DABUS-tól szerezte meg a találmányt, és így nem tekinthető feltalálónak.

A hivatal a döntést 2021. február 9-én hozta meg, amelyben a bejelentést elutasította.

e) A DABUS külföldön

Thaler számos szabadalmi bejelentést nyújtott be az Egyesült Államokban, Európában és az Egyesült Királyságban, amelyekben a DABUS-t nevezte meg feltalálónak. A megbízott által kiadott határozat nagyrészt összhangban van az egyéb szabadalmi hivatalok által levont következtetésekkel.

Az Egyesült Királyságban Thaler két bejelentést nyújtott be, és mindkettőt elutasították azon az alapon, hogy az Egyesült Királyság szabadalmi törvénye kifejezetten előírja, miszerint a feltalálónak személynek vagy személyeknek kell lennie/lenniük. Amikor Thaler fellebbezett az Egyesült Királyság Legfelsőbb Bíróságánál, jogosultságát a DABUS tulajdonosaként/ellenőrzőjeként kifejezetten nyitva hagyták.

Európában az Európai Szabadalmi Hivatal (ESZH, European Patent Office, EPO) úgy ítélte meg, hogy a DABUS nem rendelkezik jogi személyiséggel, és így nem képes arra, hogy találmányi jogokat átruházzon. Az ESZH azt is megállapította, hogy egy feltalálónak személynek kell lennie. Az ESZH mindkét bejelentést elutasította.

Az amerikai bejelentéssel kapcsolatban az Egyesült Államok Szabadalmi és Védjegyhivatala (United States Patent and Trademark Office, USPTO) 2020 februárjában megállapította, hogy az amerikai szabadalmi jogszabályok kifejezetten természetes személyként említik a feltalálót, ezért elutasította a bejelentést. Nem vizsgálták, hogy a DABUS átruházhatja-e jogait Thalerre.

f) Következtetés

Bár ez az első olyan ausztrál hatósági határozat, amely azt vizsgálja, hogy egy MI lehet-e feltaláló egy szabadalmi bejelentésben, a megbízott érvelése viszonylag megalapozottnak tűnik. Tekintettel azonban arra, hogy Thaler fellebbezett az Egyesült Királyságban benyújtott szabadalmi bejelentések elutasítása miatt, és az Egyesült Királyság jogszabályai kifejezetten előírják, hogy egy feltalálónak személynek vagy személyeknek kell lennie/lenniük, nem egyértelmű, hogy az Ausztrál Szabadalmi Hivatal határozata elleni fellebbezés összhangban van-e a bejelentő korábbi stratégiájával.

Egyesült Királyság

A) Az Egyesült Királyság 2021. január 1-jén, vagyis az átmeneti brexitidőszak végén elszakadt az EU-tól. Még nem világos, hogy jogi rendszere milyen mértékben fog párhuzamosan futni az EU-éval, és hogy meddig marad ez a helyzet tisztázatlan, de hatóságai irányelveket tettek közzé arról, hogy az üzleti világ hogyan fog működni 2021. január 1-től. Az egyik különösen érdekes terület a gyógyszeripar, ahol kérdéses, hogy a párhuzamos kereskedelmet a szellemi tulajdon-jog szempontjából hogyan szabályozzák.

A 2019. évi szellemi tulajdoni rendelet a jogkimerülésről (Exhaustion of Rights, EU Exit), amely 2021. január 1-jén lépett hatályba, kifejti, hogy a szellemi tulajdon-jogok kimerülésének elvét ettől az időponttól kezdve hogyan kell alkalmazni (2. rész, 2. szabályozás). Ennek következtében a szellemi tulajdoni törvényekkel kapcsolatban módosítások léptek hatályba, és ennek megfelelően megváltozott az 1994. évi védjegy törvény, az 1949. évi törvény a lajstromozott mintákról, valamint az 1988. évi szerzői jogi, minta- és szabadalmi törvény. A párhuzamos kereskedelemre és különösen a szellemi tulajdon-jog kimerülésének tanára

vonatkozó jogi keretet az Egyesült Királyság Szellemi Tulajdoni Hivatala (United Kingdom Intellectual Property Office, UKIPO) által kiadott, „A szellemi tulajdon-jogok kimerülése és a párhuzamos kereskedelem 2021. január 1-jétől” c. útmutatás teszi érthetővé, amely azt is megmagyarázza, hogy miként kell alkalmazni a szellemi tulajdon-jogok kimerülésének tanát 2021. január 1-től az EU-ban és az Európai Gazdasági Térségben (EGT).

Érdekes módon aszimmetria áll fenn az Egyesült Királyságban és az EGT-ben alkalmazható rendszerek között. Az útmutatás megmagyarázza, hogy a szellemi tulajdon-jogok birtokosai nem lesznek képesek megakadályozni a párhuzamos kereskedelmet az EGT-ből az Egyesült Királyságba szellemi tulajdon-jogaik megsértésével érvelve. Ezzel szemben a szellemi tulajdon-jog-birtokosok megakadályozhatják a párhuzamos kereskedelmet az Egyesült Királyságból az EGT-be, mert a szellemi tulajdon-jogok kimerülésének tana nem lesz alkalmazható az Egyesült Királyság piacán forgalomba hozott árukra.

A szellemi tulajdon-jogok kimerülésének tana pontos értéként van beágyazva az EU/EGT jogrendszerébe és azok esetjogába, és természetes következménye az áruk szabad mozgása elvének az EU/EGT-n belül. Ez a tan nem gátolja, hogy a szellemi tulajdon-jogok birtokosai arra használhassák ezeket a jogaikat, hogy meggátolják szellemi tulajdon-joggal védett olyan áruk további elosztását vagy újbóli eladását, amelyeket a szellemi tulajdon-jog birtokosa helyezett az EU/EGT piacára, vagy amelyeket az ő engedélyével hoztak forgalomba. A szellemi tulajdon-jogokat *kimerültnek* tekintik.

A szellemi tulajdon-jogok kimerülésének tana jelentős kihívások elé állította a gyógyszeripart, amelynek olyan nagy mennyiségű gyógyszertermékek nem kívánt párhuzamos kereskedelmével kellett szembenéznie, amelyeket olcsó árfekvésű országokból szállítottak drága árfekvésű országokba. E tények annak tulajdoníthatók, hogy az EU-ban hiányzik az árak harmonizációja, az árak megállapítása ugyanis a tagállamok előjoga marad, aminek eredményeként a párhuzamos kereskedelmet végző kereskedők kihasználják a tagállamok közötti árkülönbségeket azzal, hogy az olcsó árfekvésű országokban vásárolnak olcsó gyógyszereket, és azokat a drága árfekvésű országokba importálják a szellemi tulajdon-jogok birtokosainak kárára.

Minthogy az Egyesült Királyság elvált az EU/EGT-től, megszűnik az a helyzet, hogy a piacára törvényesen helyezett áruk szabadon lehetnek forgalomban az EGT-ben. 2021. január 1-jétől kezdve a szellemi tulajdon-jogok kimerülésének tana már nem alkalmazható azokra az árukra, amelyeket az Egyesült Királyság piacán hoztak forgalomba. Egy olyan harmadik fél, aki az Egyesült Királyság piacán forgalomba helyezett terméket az EGT piacán kívánja árusítani, egy szellemi tulajdon-jog bitorlójává válhat, hacsak nem rendelkezik a szellemi tulajdon-jog birtokosának kimondott vagy közvetett hozzájárulásával.

Az Egyesült Királyság azonban úgy döntött, hogy egyelőre alkalmazza a szellemi tulajdon-jogok kimerülésének elvét olyan árukra, amelyeket törvényesen hoztak forgalomba az EGT-piacán, úgyhogy az ilyen áruk szellemi tulajdon-jogait az Egyesült Királyságban továbbra is kimerültnek kell tekinteni. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a szellemi tulajdon-

jogok birtokosai nem hivatkozhatnak szellemi tulajdon-jogaikra olyan áruk vonatkozásában, amelyeket az EGT-ből importáltak az Egyesült Királyságba.

A jogkimerülés elvének az Egyesült Királyság részéről való ilyen megközelítését az átmeneti idők után valószínűleg az váltotta ki, hogy biztosítani kívánták az Egyesült Királyság piacát olyan áruk hiánya ellen, amelyeket az EGT-ből importálnak olyan párhuzamos kereskedők, akik aggódhatnak amiatt, hogy szellemi tulajdon-jogok birtokosai részéről bitorlási eljárásokkal kell szembenéznük azok szellemi tulajdon-jogainak megsértése miatt.

Egyelőre nem lehet tudni, hogy milyen lesz a későbbi állásfoglalás, mert a hatósági útmutatás szerint 2021. január 1-je után az Egyesült Királyságnak lehetősége lesz eldönteni, hogyan szabályozza a jogkimerülés kérdését.

B) A *Yellow Bulldog Ltd* (Yellow Bulldog) v. *AP & Co Ltd* (AP & Co)-ügyben a felsőbb bíróság (High Court, HC) 2020. november 25-én hozott döntésében megállapította, hogy a hivatali elővizsgáló nem tévedett, amikor egy lajstromozatlan védjegy korábbi használatára alapozott felszólalásnak helyt adott. Döntésében leszögezte, hogy a fellebbezési bíróságnak nem az a szerepe, hogy újraértelmezze a goodwillre és a hamis beállításra vonatkozó bizonyítékokat, hanem az, hogy megvizsgálja, volt-e azonosítható hiba az eldöntendő kérdés kezelésében.

a) Tények

2018-ban a Yellow Bulldog két kérelmet nyújtott be a „geek store” szavakat magában foglaló, az ábrán bemutatott ábrás védjegy lajstromozása iránt kiskereskedelmi szolgáltatásokkal kapcsolatos árukra, így videojátékokra és -készülékekre, különböző ruházati cikkekre és kis értékű ajándéktárgyakra vonatkozóan a 35. áruosztályban.

Az *AP & Co* felszólalt a bejelentések ellen az angol védjegy törvény 5(4) szakasza szerint passing offra hivatkozva azon az alapon, hogy (i) az Egyesült Királyságban korábban használta a lajstromozatlan GEEKCORE szövegvédjegyet hasonló árukkal kapcsolatban, és (ii) a Yellow Bulldog rosszhiszeműen járt el, mert állítólag tudomással bírt erről a használatról.

Az első érv vonatkozásában az elővizsgáló megállapította, hogy az AP & Co által benyújtott bizonyíték megalapozta azt a három elemet, amelyek az Egyesült Királyságban a passing off-igény bizonyításához szükségesek (nevezetesen a goodwillt, a hamis beállítást és a károkozás valószínűségét). Ezért a felszólalást a hivatal fenntartotta. Ennek a végkövetkeztetésnek az eléréséhez az elővizsgáló figyelembe vette, hogy a védjegyek vizuális szempontból eltérőek voltak, azonban hangzási hasonlóságot mutattak. Minthogy a felszólalás a passing off-igény alapján sikeres volt, a rosszhiszeműség vádjával nem foglalkozott az elővizsgáló.

b) A fellebbezés

A Yellow Bulldog a hivatali döntés ellen főleg azon az alapon fellebbezett a felsőbbírásnál, hogy az elővizsgáló nem megfelelően értékelt az AP & Co által előterjesztett bizonyítékokat. Kifogásolta azt a megállapítást is, hogy a bizonyítékok igazolták a goodwillt, valamint a lajstromoztatni kívánt védjegy hangzási és fogalmi hasonlóságát.

A felsőbbíróság elutasította a fellebbezést, megállapítva, hogy az elővizsgáló nem tévedett jogi szempontból a bizonyítékok alapján levont következtetésével. Megjegyezte, hogy a Yellow Bulldog nem élt azzal a lehetőséggel, hogy kereszkérdéseket tegyen fel az AP & Co. általános és hiányos tanúskodásával kapcsolatban. Az elővizsgáló utalt a bizonyítékok hiányosságaira. A bíróság hangsúlyozta, hogy egy fellebbezési bíróságnak nem az a szerepe, hogy újraértékelje a bizonyítékokat, hanem az, hogy megvizsgálja, az elővizsgáló tévedett-e az eldöntendő kérdés kezelésében, elkövetett-e hibát, amilyen például a hézagos logika, a következetesség hiánya vagy egy lényegyet érintő tény figyelembevételének elmulasztása, ami aláássa a következtetés meggyőző erejét. Az elővizsgáló nem tévedett ilyen okok miatt, és nyitott volt a felvetett kérdések szabad eldöntése iránt. Továbbá a védjegyek közötti hasonlóság kérdése egyértelmű értékelési ügy volt az elővizsgáló számára, és a bíróságnak nem volt alapja ahhoz, hogy ezzel vitába szálljon.

Európai Szabadalmi Hivatal

A) A vizsgálati irányelvek gyakorlati útmutatást nyújtanak az európai szabadalmi bejelentések és szabadalmak vizsgálata során követendő különböző eljárásokban az Európai Szabadalmi Egyezmény (ESZE) és annak végrehajtási utasításai szerint.

Az Európai Szabadalmi Hivatal elnökének 2021. január 25-i döntésével és az ESZE 10(2) cikke szerint módosították a vizsgálati irányelveket, amelyek az ESZE 2021. január 25-i közleménye szerint 2021. március 1-jén léptek hatályba.

Az irányelvek az alábbi nyolc részes szerkezetet mutatják:

A rész: Irányelvek az alakítások vizsgálatához

B rész: Kutatási irányelvek

C rész: Irányelvek az érdemi vizsgálati eljárási szempontjairól

D rész: Irányelvek a felszólalási és korlátozási/megvonási eljárásokhoz

E rész: Irányelvek általános eljárási ügyekben

F rész: Az európai szabadalmi bejelentés

G rész: Szabadalmazhatóság

H rész: Módosítások és javítások

- Az A rész az alakiságok vizsgálati eljárását ismerteti, főleg az engedélyezési eljárásra vonatkozóan.
- A B rész kutatási ügyekkel foglalkozik. A C és a D rész a vizsgálati és a felszólalási eljárásban követendő elvekre vonatkozik.
- Az E rész az ESZH előtti eljárások számos vagy összes részletével kapcsolatos eljárási ügyeket összegezi. Tájékoztatót ad az ESZH mint megjelölt vagy kiválasztott hivatal előtti eljárásról is, amely EURO–PCT-bejelentések esetén alkalmazható.

Az ESZH előtti eljárások alapvető követelményeit az F, G és H részek ismertetik.

- A F rész azokat a követelményeket határozza meg, amelyeket a bejelentésnek a szabadalmazhatóságon kívül teljesítenie kell, különösen a találmány egységét (82. cikk), a kielégítő kinyilvánítást (83. cikk), az egyértelműséget (84. cikk) és az elsőbbségi jogot (87–89. cikk).
- A G rész a szabadalmazhatósági követelményekkel foglalkozik az 52–57. cikkben, különösen a szabadalmazhatóságból való kizárásokkal [52(2) és 53. cikk], az újdonsággal (54. cikk), a feltalálói tevékenységgel (56. cikk) és az ipari alkalmazhatósággal (57. cikk).
- A H rész a módosítások és javítások követelményeivel foglalkozik, különösen az elfogadhatóság kérdésével (80. és 137. szabály), továbbá a 123(2) és (3) cikknek, valamint a 140. szabálynak való megfelelés kérdéseivel.

A 2021. évi felülvizsgálatnak megfelelő módosításokat mind a nyolc részben annak érdekében tették, hogy a szöveget összhangba hozzák a jogi és eljárási fejlődésekkel.

A továbbiakban röviden ismertetjük néhány fontosabb terület módosított szabályozását.

a) Szóbeli tárgyalások

Lényegesen korszerűsítették a vizsgálati vagy a felszólalási osztály előtt videokonferencia (ViCo) útján megtartott szóbeli tárgyalásokat. Ennek megfelelően valamennyi következő vizsgálati és felszólalási szóbeli tárgyalást videotechnológiával fogják megtartani, hacsak nincsenek komoly okok, amelyek ezt megakadályozzák. Nem számítanak az általánosító kifogások a ViCo technológia megbízhatósága vagy elérhetőségének hiánya ellen.

b) Iránymutatás a ViCo-hoz az ESZH-nál

Az ESZH abba az irányba mozdul el, hogy szóbeli tárgyalások „új normájaként” a ViCo használatát fogadják el. Ennek természetesen vannak ellenzői és akadályai is, például látásérültek, akik a képernyőn nem tudják követni a szóbeli eljárást, de akadályt képezhet az

eljárás tárgya is, például olyan tárgyak bemutatása vagy szemléltetése esetén, amelyeknél lényegesek a tapintási jellemzők.

Itt megjegyezzük, hogy az ESZH már 2020. decemberben bejelentette, hogy fellebbezési szóbeli tárgyalásokat lehet ViCo útján tartani az összes fél beleegyezése nélkül.

c) Biotechnológiai változások

Az irányelvek számos szakaszt (F-IV, 4.12, G-II, 5.2-5.5.1) korszerűsítettek, hogy figyelembe vegyék a Bővített Fellebbezési Tanács G 3/19 sz. döntését, amely lényegileg biológiai eljárásokból származó termékekre vonatkozik. Ez a döntés kimondja, hogy engedélyezhetők az olyan termékigénypontok és eljárástól függő termékigénypontok, amelyekben a terméket kizárólag lényegileg biológiai eljárással kapják. Ennek megfelelően nem alkalmazható a 28(2) szabály szerinti kizárás olyan növények és állatok vonatkozásában, amelyeket kizárólag lényegileg biológiai eljárással kaptak 2017. július 1-je előtt engedélyezett szabadalmak és ugyanezen időpont előtti bejelentési napú és/vagy elsőbbségű szabadalmi bejelentések esetében.

Emellett az irányelvek egyértelművé tették az aminosav- vagy nukleinsav-szekvenciákra vonatkozó „azonosság” és „hasonlóság” kifejezés értelmezését (F-IV, 4.24). Például aminosav-szekvenciák esetén, ha a bejelentő a homológia százalékát használja egyetlen jellemzőként ahhoz, hogy megkülönböztesse egy igénypont tárgyát a technika állásától, ezt a használatot a 84. cikk (F-IV, 4.6.1) alapján kifogásolják, hacsak a benyújtott bejelentésben nincs egyértelműen meghatározva maga a homológiaszázalék vagy annak számítása.

Az irányelvekben egy új fejezet van az antitestekre vonatkozóan (G-II, 5.6), amelyik egyértelművé teszi, hogyan kell meghatározni az antitesteket; például ha az antitest szerkezetével kívánunk megismerkedni, mind a hat komplementaritást meghatározó régiót (CVR) meg kell határozni az ESZE 84. cikke szerinti követelmények teljesítéséhez. Az antitestekkel kapcsolatos feltalálói tevékenységre is kiterjed az új szabályozás; egy ismert antigént megkötő antitesteknek meglepő műszaki hatással kell rendelkezniük.

d) Változások a számítógépekkel kapcsolatos találmányok területén

Az irányelvekben ki vannak fejtve a felhasználói interfészek kizárásai (G-II, 3.7.1): különösen, ha műszaki megfontolásokat alkalmaznak egy számítógépen a nyelvi modell kivitelezésére – ilyenek a számítógép belső működésére vonatkozóak –, akkor műszaki hatás jelentkezhet.

Adat-visszakeresésre, valamint adatok és szerkezetek kizárásaira vonatkozó felvilágosítók is találhatóak az irányelvekben (G-II, 3.6.3): az adatszerkezet csak akkor járul hozzá a találmány műszaki jellegéhez, ha műszaki hatást hoz létre; megismerési adatok nem járulnak hozzá műszaki hatás létrehozásához.

Új fejezet található adattárkezelési rendszerekről és információ-visszakeresésről (G-II, 3.6.4), amely megállapítja, hogy különbséget kell tenni az adattárkezelő rendszerrel végzett

kérdésmegválaszolás és információ-visszakeresés, valamint a további részleteket meghatározó eljárási lépések magyarázata között (F-IV, 3.9.2). Ha az eljárási igénypont nem összes jellemzője tükröződik az említett eljárásra vonatkozó, egyéb kategóriájú igénypontokban, az említett igénypontokat más kategóriákban kell megszerkeszteni és külön kell vizsgálni, és ha egy sajátos műszaki eszközökkel végrehajtott lépést nem lehet elvégezni általános adatfeldolgozási eszközökkel, az ESZE 84. cikke alapján rendszerint kifogás várható.

e) Egységesség hiánya

Az egységesség hiányára vonatkozó szakaszokat átszerkesztették és korszerűsítették, hogy megfeleljenek a „minimális indokolást” használó gyakorlatnak (F-V, 2.3), amikor az egységesség hiányára vonatkozó kifogás merül fel. A minimális érvelésnek körvonalaznia kell legalább: a találmánycsoportok közötti közös anyagot, az okokat, amiért ez nem szolgáltat egyetlen általános találmányi fogalmat, annak okait, hogy miért nincs műszaki kapcsolat a különböző igénypontcsoportok megmaradó műszaki jellemzői között, és egy végső megállapítást arról, hogy a követelmények nincsenek kielégítve.

f) További eljárási szempontok

A vizsgálati irányelveknek azt a fejezetét, amely arra vonatkozik, hogy hogyan kell a leírást összhangba hozni az igénypontokkal, nagymértékben korszerűsítették (G-XI, 3.7- 3.8; C-II, 3.1-3.2; C-III, 2; C-VI, 1.1; F-II, 4.2; F-IV, 4.3; H-V, 2.7).

A módosított irányelvek hangsúlyozzák, hogy a leírásnak azokat a kiviteli alakjait, amelyek már nem fednek a független igénypontok, törölni kell, hacsak ezeket a kiviteli alakokat nem lehet észszerűen fontosnak tekinteni a módosított igénypontok sajátos szempontjainak megvilágítása szempontjából. Ezekben az esetekben határozottan meg kell állapítani azt a tényt, hogy egy kiviteli alakot nem fednek az igénypontok. Konkrétan megjegyzik, hogy erre a célra nem elegendő csupán megváltoztatni a „találmány” szót „kinyilvánítással” és/vagy a „kiviteli alakot” „példává”, „szemponttá” vagy hasonlóvá: konkrétan ki kell jelenteni, hogy a leírásnak ez a része nem képezi az igényelt találmány tárgyát.

Emellett törölni kell a leírásnak azt a tárgyát, amely ki van zárva a szabadalmazhatóságból.

Végül az irányelvek rámutatnak, hogy a független igénypontok által megkívánt jellemzőket nem lehet a leírásban úgy ismertetni, hogy azok nem kötelezők, olyan szavak használatával, mint az „előnyösen”, „lehetséges” vagy „adott esetben”. A leírást az ilyen kifejezések eltávolításával módosítani kell, ha azok megelőzik egy független igénypont egy jellemzőjét.

A fentiek alapján ma fontosabb, mint valaha, hogy egy szabadalmi leírás készítője a szabadalmi bejelentést gondosan összhangba hozza az engedélyezett igénypontokkal.

B) A 2 933 201 B1 sz. európai szabadalmat, amely műanyagpalackokra vonatkozik, nemrég teljes egészében megvonták, mert nem felelt meg az Európai Szabadalmi Egyezmény 76. cikkének (1) bekezdésében foglaltaknak.

a) Háttér

Az elmúlt években a palackok – különösen a műanyagból készültek – az egyik legfontosabb és leggyakrabban használt ellátási cikké váltak. Bár könnyen használhatóak és világszerte kaphatók, hátrányuk, hogy nehezen hasznosíthatók újra, és előállításukhoz bizonyos mennyiségű műanyagra van szükség, ami ökológiai lábnyomot eredményez.

Ez utóbbi probléma megoldása érdekében az érintett iparág az elmúlt években erőfeszítéseket tett az ilyen palackok és záróelemeik súlyának csökkentésére. Ez mind a fogyasztók számára előnyös a költségek tekintetében, mind pedig a természet számára, minthogy kevesebb műanyagot használnak fel.

A műanyagtartályok, például a palackok általában a következőkből állnak:

- egy tartálytest, amely a folyékony termék egészét vagy nagy részét tartalmazza; és
- egy nyakrész, amely a tartály nyílását és további záróelemeket (pl. menetek és tartóperemek) tartalmaz a műanyagtartály gyártás közbeni kezelésére, és olyan kialakítást biztosít, amely megfelelő zárószerkezettel összekapcsolva feltárja, hogy a palackot manipulálták.

Az ilyen tartályok súlyának csökkentése érdekében az egyik észszerű megközelítés a nyakrész súlyának csökkentése. Ezért az utóbbi években a nyakrészek egyre rövidebbek lettek, ezáltal csökkentve mind magának a tartálynak, mind a zárószerkezetnek a súlyát.

b) Tények

Ez egy olyan terület lévén, amelyen folyamatos fejlesztések folynak, 2008-ban a *Plastipak Packaging Inc.* (Plastipak) többek között európai szabadalmi bejelentést nyújtott be, amely egy fűvott műanyagtartályra vonatkozott. A megadott szabadalom (EP 2 933 201 B1) olyan fűvott műanyagtartályra vonatkozott, amelynek a nyakrésze legfeljebb 14,732 mm hosszúságú. A bejelentés, amelyre ezt a szabadalmat megadták, az EP 2 167 385 európai szabadalmi bejelentés megosztott bejelentése volt. Az alapbejelentést már elutasították.

Ez a szabadalom jelentős fenyegetést jelentett a Plastipak versenytársaira a csökkentett nyaktömegű palackok további fejlesztése és értékesítése tekintetében. Ezért különböző felek felszólalásokat nyújtottak be a szabadalom ellen.

c) A felszólalási osztály határozata

A szóbeli tárgyalásra vonatkozó felhívásban az ESZH Felszólalási Osztálya kifejtette álláspontját az ügyben, és jelezte, hogy az állítólagos felszólalási okok egyike sem lesz sikeres, kivéve az EPC 76. cikkének (1) bekezdése szerinti kisebb jelentőségű kérdést, amely tiltja, hogy egy megosztott bejelentésbe olyan tárgyat vigyenek be, amelyet eredetileg nem nyil-

vánítottak ki az alapbejelentésben. Ezt a kérdést a felszólalási osztály a szóbeli meghallgatás során kezdetben szintén fenntartotta, de a szabadalmas sikeresen válaszolt rá.

A szabadalom ellen felszólalást benyújtó felek azonban kiemelték, hogy a megadott független 1. igénypont észszerű értelmezésekor az ilyen igénypont azt írja elő, hogy a tartóperem (azaz a tartály azon része, amely lehetővé teszi a tartály fogók általi kezelését) nemcsak felső és alsó felületekkel, hanem még menetekkel is rendelkezik. Ezt azonban az alapbejelentésben nem nyilvánították ki. Az alapbejelentés kizárólag azt közölte, hogy a menetek a nyakrész részeként vannak kialakítva.

A felszólalási osztály előzetesen úgy vélte, hogy ezt az értelmezést egy szakember észszerűen nem venné figyelembe, és kijelentette, hogy egy szakember tudná, hogy a menetek soha nem a tartóperem részeként vannak kialakítva, és hogy a szakember – függetlenül az igénypont szó szerinti megfogalmazásától – sem értelmezné azt így.

A felszólaló felek azonban azt állították, hogy ez az értelmezés az egyetlen észszerű értelmezése az igényelt tárgynak, és hogy az igénypont megfogalmazását nem lehet úgy értelmezni, hogy az megfeleljen az alapbejelentésben foglaltaknak (vagyis a menetek a nyaki részen vannak).

A szabadalom ellen felszólalást benyújtó felek olyan technika állását mutattak be, amelyből kiderült, hogy a felszólalási osztály előzetes álláspontja (azaz, hogy a meneteket soha nem helyeznék el egy tartály tartóperemén) téves volt. A korábbi technika állása azt mutatta, hogy néhány évtizeddel korábban a tartókarima részeként már kialakítottak meneteket.

Ezzel a bizonyítékkal szembesülve a felszólalási osztály úgy találta, hogy az igénypont értelmezése nemcsak magából az igénypont szövegéből következik, hanem műszakilag is észszerű, és így egy szakember is feltételezné. Ezért megállapította, hogy a független 1. igénypontban foglaltak nem felelnek meg az EPC 76. cikke (1) bekezdésében foglalt követelményeknek, mert a tartóperemen levő menetet nem tették közzé az alapbejelentésben.

Továbbá, minthogy ennek a kérdésnek a kijavítása megkövetelte volna a leírás olyan javítását, hogy a meneteket a tartály nyaki részén, de nem feltétlenül a tartóperemen kell elhelyezni (ellentétben a megadott 1. igényponttal), a felszólalási osztály megállapította, hogy a kifogásolt jellemző nem módosítható olyan módon, hogy az ne sértse az ESZE 123. cikkének (3) bekezdését, amely tiltja a megadott szabadalom olyan módosításait, amelyek kiterjesztik annak oltalmi körét.

Ennek eredményeként a szabadalmat teljes terjedelmében megvonták.

d) Megjegyzés

Ez az eset bizonyítja, hogy mennyire fontos annak biztosítása, hogy a megosztott bejelentés igénypontjait úgy fogalmazzák meg, hogy azok ne terjeszkedjenek túl az alapbejelentésben eredetileg kinyilvánítottakon. Ellenkező esetben az ilyen igénypontok, ha elfogadják őket, az úgynevezett „kikerülhetetlen csapdához” vezethetnek, amikor a szabadalmat lehetetlen

úgy módosítani, hogy a kifogás kiküszöbölhető legyen. Ezért az ilyen helyzetek rendszeresen a szabadalom teljes visszavonásához vezetnek.

Bár az ESZE és a vonatkozó ítélkezési gyakorlat nem követeli meg, hogy a módosításokat szó szerint alátámasszák, vagy hogy a jellemzőket szó szerint az alapbejelentésben tegyék közzé, ha a felszólalási osztály akár csak kismértékben is kételkedik abban, hogy egy módosítás vagy egy jellemző magában a bejelentésben – vagy megosztott bejelentés esetén a megfelelő alapbejelentésben – szerepel, ez a szabadalom teljes visszavonásához vezethet. Figyelembe véve a fellebbezési tanácsok közelmúltbeli határozatait, nem valószínű, hogy ha a felszólalási osztály ilyen határozatot hoz, azt az illetékes fellebbezési tanács hatályon kívül helyezné.

C) *António Campinos*, az ESZH elnöke részt vett egy videokonferenciás eszmecesterén az Európai Parlament Jogi Ügyekkel Foglalkozó Bizottságának tagjaival 2021. április 12-én. A videokonferencia után Campinos elnök úgy nyilatkozott, hogy részvétele alkalmat szolgáltatott arra, hogy megbeszéljék a szabadalmak fontosságát az innováció támogatásában.

Az Európai Unió Bírósága (EUB, Court of Justice of the European Union, CJEU)

A) Konkrét EU-rendelkezések hiányában, a 2017/1001 sz. EU védjegyrendelet 129. cikke szerint egy EU nemzeti bíróságnak EU-vedjegyrajstromozások vonatkozásában a megfelelő nemzeti törvényt kell alkalmaznia. Ez azonban az európai védjegyrajstromozások eltérő nemzeti értelmezéséhez és kezeléséhez vezethet, befolyásolhatja az EU-vedjegy egységes jellegét, és – miként ez általánosan ismert – a CJEU ezt valójában nem kedveli. E bíróság 2020. december 17-i, C-607/19 sz. döntése, amelyet a német Szövetségi Legfelsőbb Bíróság (Bundesgerichtshof, BGH) előzetes döntés iránti kérelme alapján hozott, azt mutatja, hogy az EU-vedjegy egységes jellege még mindig fontos ügy a CJEU számára, és annak biztosítása még hosszú ideig fontos is lesz.

A vizsgált ügy az európai védjegy tényleges használatának megállapításával kapcsolatban az ötéves időszak számítására vonatkozik egy megvonási ellenkérelemben. Egy európai védjegyen alapuló bitorlási eljárásban az alperes megvonási ellenkérelmet nyújthat be, ha az európai védjegyet öt évnél régebben lajstromozták. Az ellenkérelem sikeres lesz, ha a védjegyet a vonatkozó időpont előtti öt éven belül nem használták. A vizsgálat kérdése az volt, hogy mikori ez az időpont: amikor az ellenkeresetet benyújtották, vagy pedig későbbi is lehet?

A német eljárásban a korábbi európai védjegyet nem használták 2012. május óta. A megvonási ellenkérelmet 2015. szeptemberben nyújtották be. A fellebbezési tanács előtti utolsó szóbeli tárgyalást 2017. októberben tartották. Ezért a kérdés az volt, hogy az a tény, miszerint az ötéves időtartam a bitorlási eljárás alatt, de a megtartott utolsó szóbeli tárgyalás előtt

végződött, vezethetett-e ahhoz, hogy az európai védjegyet az ellenkérelem alapján megvonják, vagy pedig ez az időtartam a megvonási ellenkérelem benyújtása előtt végződött.

Ezzel a kérdéssel sem a védjegyrendelet 128. cikke (amely ellenkérelemre utal), sem az 58. cikke [amely az EU Szellemi Tulajdoni Hivatala (European Union Intellectual Property Office, EUIPO) előtti megvonási kérelmekre vonatkozik] nem foglalkozik. A német védjegy törvény 25(2) cikke egyértelműen úgy rendelkezik, hogy ha a használat elmaradásának folytonos öt éve a bitorlási eljárás alatt, de az ügyben tartott szóbeli tárgyalás előtt végződik, eredményes lehet a használat hiányára vonatkozó védekezés.

A kérdést felterjesztő bíróság, vagyis a BGH a német törvényt választotta, mert az ötéves időtartam „kiindulási” időpontja egy eljárás, és ezért – az európai védjegyrendeletben erre vonatkozó magyarázat híján – ez az időpont a nemzeti törvény szerint a védjegyrendelet 17(3) cikkének és 129(3) cikkének a kombinált olvasata alapján állapítható meg. Továbbá az utóbbi megoldás lenne indokolt, mert nincs ok egy EU-védjegy oltalmazására, hacsak ténylegesen nem használják, és a féltől azt kívánni, hogy új megvonási kérelmet vagy ellenkérelmet nyújtson be, eljárási hatékonyság szempontjából sem lenne értelmes, mert tény, hogy a korábbi védjegyet öt éven át nem használták ténylegesen.

Az ügy a CJEU-ra nem tett jó benyomást, és ahelyett, hogy megállapította volna, mikor végződött az ötéves időtartam, ilyen időpontként az ellenkérelem benyújtási időpontját határozta meg. Ezt elsősorban az európai védjegyrendelet 62(1) cikkéből vezette le, amely meghatározza, miszerint az eredményes megvonási ellenkérelem oda vezet, hogy az EU-védjegyet attól az időponttól kezdve vonják meg, amikor az ellenkérelmet benyújtották, vagy egy korábbi – de semmiképp nem egy későbbi – időponttól.

Emellett a CJEU-nak az a célja, hogy akkor oltalmazzon védjegyeket, ha azokat ténylegesen használják, és az eljárás gazdaságossága nem lehet szempont, mert ez nem lenne összeegyeztethető az európai védjegyrendelet vonatkozó rendelkezéseivel, sőt alááshatná az EU-védjegy egységes jellegét. Valójában, ha egy EU-védjegy oltalmi köre változhat a megvonási ellenkérelmek szövegösszefüggésében azon tagállamok eljárási szabályai szerint, amelyekben az ellenkérelmeket benyújtják, és így a nemzeti eljárások hosszúságától függne, akkor meg lehetne kérdőjelezni az egységes jellegét.

Bár a bíróság döntése észszerűnek tűnik, mert előnyben részesít egy olyan időpontot, amely biztos és nem változó, míg egy eljárás utolsó szóbeli tárgyalásának az időpontja nem ilyen, úgy tűnik, hogy a bíróság kissé erőlteti az egységes jellegre vonatkozó érvelést.

B) A C-490/19. sz. ügyben hozott ítéletével a CJEU a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012 sz. EU-rendelet 13. cikke (1) bekezdésének értelmezéséről döntött egy oltalom alatt álló ellenőrzött eredetmegjelölés (EEM) bitorlásával kapcsolatban.

A szóban forgó ügy a *Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier* (Syndicat) és a *Société Fromagère du Livradois SAS* (SAS) közötti jogvitából eredt, amelynek tárgya a

MORBIER eredetmegjelölés állítólagos bitorlása volt, amely egy bizonyos, a Jura-hegységben termelt francia sajtot véd. Ez a sajt a 2000. december 22-i rendelet elfogadása óta rendelkezik a MORBIER lajstromozott eredetmegjelölés státusszal. Ez a rendelet a MORBIER megnevezés EEM-ként történő lajstromozásának közzétételétől számított ötéves átmeneti időszakot hozott létre, amely lehetővé tette a földrajzi referenciaterületen kívül elhelyezkedő termelők számára, hogy a MORBIER elnevezést ezen időszak lejártáig az EEM-re hivatkozás nélkül használják tovább.

Ebben az összefüggésben az SAS 2007. július 11-ig használhatta a MORBIER elnevezést. Ezt követően ezt az elnevezést a MONTBOISSIÉ DU HAUT LIVRADOIS névvel helyettesítette.

A Syndicat azonban 2013-ban, vitatva, hogy a szóban forgó sajt a MORBIER-vel azonos megjelenésű (különösen az egyes szeleteken végigvonuló fekete jel miatt), azzal vádolta az SAS-t, hogy a névváltoztatás ellenére megsértette az EEM-et, valamint tisztességtelen és élősködő versenyt folytatott.

A Párizsi Bíróság elutasította a keresetet, megállapítva, hogy az EEM termékleírásában szereplő egy vagy több jellemzővel rendelkező termék forgalmazása megengedett, mint-hogy „az EEM-szabályozás célja nem a termék termékleírásában leírt megjelenésének vagy jellemzőinek, hanem a termék nevének a védelme”.

A Párizsi Fellebbezési Bíróság helybenhagyta az elsőfokú határozatot, ezért a Syndicat az ítélet ellen a Semmitőszéknél fellebbezett, arra hivatkozva, hogy az EEM védelmet élvez minden olyan gyakorlattal szemben, amely alkalmas arra, hogy a fogyasztót megtévesse a termék valódi eredetét illetően. A Semmitőszék úgy döntött, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszt az EUB elé az EUR 13. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozóan. A kérdést előterjesztő bíróság különösen azt kérdezte, hogy a szóban forgó cikket „úgy kell-e értelmezni, hogy az csak a lajstromozott elnevezés harmadik személy általi használatát tiltja, vagy pedig az a termék bármely olyan átadását is tiltja, amely alkalmas arra, hogy megtévesse a fogyasztót a termék valódi eredete tekintetében, még akkor is, ha a lajstromozott elnevezést a harmadik személy nem használta”.

E tekintetben az EUB megjegyezte, hogy az EUR 13. cikke (1) bekezdésének megfogalmazása arra utal, hogy a lajstromozott elnevezések különböző cselekményekkel szemben védelmet élveznek. Először is, a 13. cikk (1) bekezdésének *a*) pontja tiltja a lajstromozott elnevezés közvetlen vagy közvetett használatát a lajstromozott elnevezéssel nem érintett termékek esetében olyan formában, amely hangzásbeli vagy vizuális szempontból azonos vagy rendkívül hasonló. Ezen túlmenően a 13. cikk (1) bekezdésének *b*), *c*) és *d*) pontja tiltja a lajstromozott elnevezések oltalma alá tartozó egyéb magatartásokat, amelyek sem közvetlenül, sem közvetve nem használják fel magukat az elnevezéseket. E rendelkezések értelmében például a lajstromozott elnevezés „felidézésének” fogalma vagy a *d*) pontban említett „bármely más gyakorlat” megfogalmazás minden olyan magatartásra vonatkozik, amelyre a 13. cikk (1) bekezdésének egyéb rendelkezései még nem terjednek ki. Ebből következően az EUB arra a következtetésre jutott, hogy a rendelet 13. cikkének (1) bekezdése nem kor-

látozódik magának a lajstromozott elnevezés használatának a tilalmára, hanem szélesebb alkalmazási körrel rendelkezik.

Ezt követően az EUB megvizsgálta azt a kérdést, hogy a rendelet 13. cikke (1) bekezdésének *d*) pontja által tiltott magatartások közé tartozhat-e még a lajstromozott elnevezéssel érintett termék alakjának vagy vizuális jellemzőjének megjelenítése is. E rendelkezés szerint ugyanis egy lajstromozott elnevezés védelmet élvez „minden olyan egyéb magatartással szemben, amely alkalmas arra, hogy a fogyasztót a termék valódi eredete tekintetében megtéveszse”. Ilyen vonatkozásban az EUB egyértelművé tette, hogy a 13. cikkben előírt védelem a lajstromozott elnevezésre vonatkozik, nem pedig az elnevezéssel érintett termékre. Következésképpen „az említett oltalom célja nem az, hogy megtiltsa többek között a gyártási technikák alkalmazását vagy a lajstromozott elnevezéssel ellátott termék részletes leírásában feltüntetett egy vagy több tulajdonság reprodukálását”. Mindazonáltal – folytatta az EUB – az EEM egy meghatározott helyről származó olyan terméket azonosít, amelynek tulajdonságai vagy jellemzői alapvetően egy földrajzi területhez való tartozásából, valamint természeti és emberi jellemzőiből adódnak. Ezért az EEM-ek védelmet élveznek, minthogy olyan terméket jelölnek, amely bizonyos tulajdonságokkal vagy jellemzőkkel rendelkezik. Az EEM és az általa érintett termék tehát szorosan összefügg”.

E szoros kapcsolatra tekintettel az EUB szerint nem zárható ki, hogy a lajstromozott elnevezéssel ellátott termék valamely formájának vagy megjelenésének reprodukálása a rendelet 13. cikk (1) bekezdésének *d*) pontja hatálya alá tartozhat anélkül, hogy ez az elnevezés megjelenjen a szóban forgó terméken vagy annak csomagolásán. Ez akkor fordul elő, ha az utánszám alkalmas arra, hogy a fogyasztót megtéveszse a termék valódi eredetét illetően. E tekintetben az átlagfogyasztó megítélésére kell hivatkozni, figyelembe véve a termékek nyilvános bemutatásának módját és minden egyéb egyedi körülményt.

Végül az EUR 13. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem kizárólag egy lajstromozott elnevezés harmadik személy általi használatát tiltja; a 13. cikk (1) bekezdésének *d*) pontja tehát úgy értelmezendő, hogy tiltja a lajstromozott elnevezéssel ellátott termékre jellemző alak vagy megjelenés reprodukálását, amennyiben ez a reprodukálás alkalmas arra, hogy a fogyasztót arra a következtetésre juttassa, miszerint a szóban forgó termék maga az említett lajstromozott elnevezéssel ellátott termék. Meg kell azonban vizsgálni, hogy az ilyen reprodukció megtévesztheti-e az általában tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő európai fogyasztót, figyelembe véve az eset összes lényeges körülményét.

A kérdést előterjesztő bíróságnak most az EUR 13. cikke (1) bekezdésének ilyen értelmezése alapján kell határoznia.

C) A CJEU 2021. március 25-én ítéletet hozott hat kapcsolatban álló fellebbezési ügyben, amelyeket együttesen *Lundbeck*-ügyként említünk. Ez számos megállapodásra vonatkozik, amelyeket 2002-ben a Lundbeck generikusgyógyszer-gyártó vállalatokkal kötött. Annak ellenszolgáltatásaként, hogy az utóbbi vállalatok hozzájárultak a *Citalopram* forgalomba

hozatalától való visszalépéshez vagy a forgalomba hozatali engedélyük visszavonásához, a Lundbeck jelentős összegeket fizetett számukra, és megvette tőlük a generikus termékek készletét. Az Európai Bizottság 2013. évi döntésében megállapította, hogy ezek a megállapodások tárgyuknál fogva versenykorlátozások voltak, lévén a generikus gyártók legalábbis potenciális versenytársai a Lundbecknek. A Bizottság megállapította, hogy a Lundbeck által eszközölt kifizetések nyilván egyenértékűek voltak azzal a haszonnal, amelyet akkor szereztek volna, ha piacra lépnek. Összesen 140,5 millió EUR bírságot róttak ki rájuk. A felek fellebbeztek, és az EU Törvényszéke (General Court of the EU, GC) előtt vesztek.

a) A CJEU döntései

A 2021. március 25-én hozott hat ítélettel a CJEU elutasította a hat gyógyszervállalat fellebbezéseit a GC döntései ellen, megerősítve a Bizottság 2013. évi döntését, amely kártérítés fizetésére kötelezte a vállalatokat olyan megállapodások megkötéséért, amelyek célja volt az antidepresszáns generikus Citalopram piacra vitelének késleltetése.

A bíróság összességében elutasította a jogi alapú kereseteket és a fellebbezők érveit.

α) A lehetséges versengés

A CJEU először is azt állapította meg, hogy az elsőfokú GC nem tévedett, amikor megerősítette a Bizottságnak azt az állítását, hogy mind a Lundbecket, mind a generikus gyártókat lehetséges versenytársnak kell tekinteni abban az időben, amikor a vizsgált megállapodásokat kötötték.

A bíróság elsősorban azt közölte, hogy ha megállapítják, hogy olyan horizontális együttműködési megállapodások, amelyeket azonos termelési vagy elosztási szinten működő vállalatok kötöttek, sértik az EU működési szerződésének 101. cikkét, akkor nem csupán koordinációnak kell lennie a felek között, hanem ezeknek a feleknek tényleges vagy lehetséges versenytársaknak is kell lenniük. Erről a kulcskérdésről, hogy a vállalatokat lehetséges versenytársaknak kell-e tekinteni, a bíróság megállapította, hogy „valódi és konkrét lehetőségeknek” kell létezniük, aminek folytán a piacon kívüli vállalat be fog lépni és versenyezni fog a piacon levő vállalattal.

A bíróság leszögezte, hogy vizsgálni kell a piac sajátos szerkezetét, valamint gazdasági és jogi viszonyait. A gyógyszerpiacon, ahol a gyógyszer hatóanyaga (újabb) forgalomba került, figyelembe kell venni a szabályozási korlátozásokat és a szellemi tulajdon-jogokat. Két próbát állapították meg:

- a generikus vállalatnak (lehetséges versenytársnak) határozott szándéka és képessége van-e a piacra lépésre, és
- a belépésnek vannak-e „leküzdhetetlen” akadályai?

E kérdések megválaszolására a bíróság számos feltételt ajánlott:

- Az értékelés lényeges időpontja az a nap, amelyen a megállapodások hatályba lépnek, bár a megállapodás után benyújtott bizonyíték is fontos lehet a felek kö-

zötti versenyviszony meglétének vagy hiányának a bizonyítására. Így azt is értékelni kellene, hogy a megállapodások a lehetséges piacra lépés folytán milyen jövőbeli időpontban szűnnek meg.

- A megállapodás létrehozásának időpontjában a lehetséges belépőnek elegendő előkészítő lépést kellett elvégeznie ahhoz, hogy lehetővé tegye a piacra lépést olyan időtartamon belül, amely versenynyomást fejtene ki a piacon levő félre.
- Ahhoz, hogy lehetséges versenytársnak legyen tekinthető, elegendő, ha a generikus gyártó olyan előkészítő lépéseket tett, amelyek azt mutatják, hogy kész késébe vonni a szabadalom érvényességét és megkockáztatni azt, hogy a szabadalomtulajdonos bitorlási eljárást indít ellene.
- A „leküzdhetetlen” belépési akadályok elvetésének kérdésével kapcsolatban megjegyzendő, hogy az originátor szabadalmának jelenlegi érvényessége önmagában nem tekinthető leküzdhetetlen akadálynak. Továbbá a Bizottságnak nem feladata, hogy megállapítsa egy ilyen szabadalom erősségét, sem azt, hogy mi a valószínűsége a szabadalom eredményes megtámadásának.
- A piacra lépés kérdésével kapcsolatban nem kell biztonsággal megállapítani, hogy a lehetséges versenytárs kétségkívül eredményesen fog belépni a piacra – csupán annyit kell megállapítani, hogy ennek fennáll a „a valódi és konkrét lehetősége”.

β) A verseny tárgyi korlátozása

Másodszor, a CJEU döntése azt is megállapította, hogy a GC törvényi alapon nem tévedett, amikor úgy találta, hogy a vizsgált megállapodások „tárgyuknál fogva” versenykorlátozást képeznek. Más szavakkal, a Bizottság nem köteles bizonyítani a konkrét rendelkezésből származó versenyellenes „hatást”.

A bíróság arra a következtetésre jutott, hogy egy megállapodást akkor lehet „tárgyánál fogva” versenykorlátozónak ítélni, ha a megegyezés rendelkezéseit szigorú elemzésnek vetik alá, figyelembe véve célkitűzéseit, valamint azokat a gazdasági és jogi összefüggéseket, amelyeknek a megállapodás részét képezi. Ha elegendő versenyhátrányt lehet azonosítani magának a viszonynak az alapján, akkor nincs szükség a megegyezés hatásainak a megállapítására. A bíróság a következőket jegyezte meg.

- Tárgyánál fogva nem minden olyan originátor/generikus megállapodás tekintendő versenyt korlátozónak, amelynek a célja a piacra lépés késleltetése, cserében pénzügyi vagy nem pénzügyi érték átutalásával. Ezt az elvet a bíróság már korábban megállapította.
- A megállapodás(ok) vizsgálata alapján azonban kézenfekvő, hogy nincs más magyarázat, mint az, hogy a felek megállapodtak abban, miszerint nem bonyolódhatnak érdemi versenybe, és így a megállapodás tárgyánál fogva resztriktívnek tekintendő.
- Ezt a gyakorlatot esetről esetre el kell végezni.

- Az értékátadásból származó tiszta nyereség elegendő-e ahhoz, hogy a generikus gyártót rábírja a piacra lépéstől való tartózkodásra?
- Nincs olyan követelmény, hogy a tiszta nyereség nagyobb legyen, mint az a haszon, amelyet a generikus különben várhatott volna.
- A szabadalmi jogok gyakorlása nem jogosítja fel a szabadalomtulajdonost arra, hogy olyan megállapodásokat kössön, amelyek sértik a versenyszabályokat. Itt a bíróság megjegyezte, hogy egyetért a GC-nek azzal a megállapításával, hogy még ha a megegyezés tartalmazott is olyan rendelkezéseket, amelyek a szellemi tulajdonjogok tárgykörébe esnek, a szabadalomtulajdonos nem köthetett olyan megállapodást, amelynek folytán a lehetséges versenytársak meg voltak fizetve azért, hogy ne lépjenek a piacra.

b) Következtetések

Még ha ez az ítélet összehoz is hat különálló fellebbezést, számos bizonytalanság marad fenn az originátorok és a generikus gyártók közötti feszültségek kezelésében. Ezekre példák:

- A „lehetséges verseny” köre bizonytalan marad, mert tágan van meghatározva, és nincs szükség eredményes piacra lépésre ahhoz, hogy egy fél lehetséges versenytársnak legyen tekinthető.
- A végrehajtás utáni bizonyíték csupán korlátozott értékű, amikor valójában döntő lehetne annak megállapításában, hogy az originátor milyen mértékben érdekelt abban, hogy eldöntsék a szabadalom érvényességét.
- Az ellentétes fizetések nem szükségszerűen versenykorlátozók, de ez bizonytalan marad.
- A szellemi tulajdon-jogok gyakorlása és a versenytörvény közötti feszültség esetről esetre meghatározandó marad.

Az EU Szellemi Tulajdoni Hivatala

A) Az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala 2021. februárban hozott egy döntést, amely megállapította, hogy nincs összetévesztési valószínűség a BALTA és a BALCIA védjegy között. Ezért elutasította az AAS Balta (Balta) felszólalását a BALCIA védjegy EU-ban való lajstromozása ellen.

A vita azzal kezdődött, hogy a Balta felszólalt a szó- és ábrás BALCIA védjegy lajstromozása ellen, arra hivatkozva, hogy a lajstromoztatni kívánt védjegy, valamint az ezzel védett árucikkek és szolgáltatások hasonlóak az általa Lettországból és az EU-ban korábban lajstromoztatott BALTA védjegyhez, valamint az azzal védett árukhoz és szolgáltatásokhoz. A Balta továbbá arra is hivatkozott, hogy védjegye az EU-ban hírnévre tett szert, és így tágabb oltalmi kört élvez az EU védjegyrendelete szerint.

Az EUIPO úgy döntött, hogy bár a nyújtott szolgáltatások és a megcélzott közönség azonos volt mindkét védjegy esetében, azonban csekély a védjegyek vizuális és hangzási hasonlósága. Az EUIPO azt is hangsúlyozta, hogy a megjelölések fogalmilag nem hasonlók.

A vizuális és hangzási hasonlósággal kapcsolatban az EUIPO megállapította, hogy mindkét védjegy ugyanazokra a szolgáltatásokra vonatkozik, amelyek a használók számára fontos pénzügyi következménnyel járhatnak, ezért az érintett fogyasztók figyelmi szintje magasabb az átlagnál, és ez a különbség valószínűleg nem kerülne el a fogyasztók figyelmét.

A két megjelölés fogalmi különbségével kapcsolatban az EUIPO megállapította, hogy a közönség egy része a BALTA védjegyet a „balts” szó helytelen ejtéséként fogná fel, ami lettül a „fehér” színre vonatkozik, míg a „balta” szónak számos egyéb, rosszul ejtett változatának jelentése van Litvániában, Romániában, Olaszországban, Spanyolországban, Svédországban, Magyarországon és egyéb EU-tagállamokban. Ugyanakkor a „balcia” szónak az EU-ban nincs jelentése. A közönség felfogásában, minthogy az egyik megjelölést nem társítják konkrét jelentéssel, a megjelölések fogalmilag nem hasonlók.

Az EUIPO elismerte, hogy a korábbi BALTA EU-védjegy bizonyos fokú hírnévnek örvend, azonban figyelembe véve a hasonlóságra vonatkozó egyéb tényezőket, különösen a fogalmi különbségeket, valószínűtlen, hogy az érintett közönség a megjelölések között „szellemi kapcsolatot” hozna létre.

Végül az EUIPO döntése szerint a Balta elmulasztotta bizonyítani, hogy a BALCIA védjegy lajstromozása és használata hogyan lehetne káros a korábbi BALTA védjegy hírnevére és disztinktív jellegére nézve, vagy hogyan tehetne szert tisztességtelen előnyre a korábbi BALTA védjegyből. Ezért elutasította a felszólalást.

B) Az EUIPO-nál az R 1719/2019-5 sz. ügyben kérelmezték az ANIMAL FARM (állatfarm) védjegy lajstromozását, de az EUIPO a kérelmet elutasította. Ez az ügy arra mutat rá, hogy ellentmondásosak az EUIPO döntései a híres irodalmi művek címeinek védjegyként való lajstromozásával kapcsolatban.

a) A vitatott döntés

A *Sonia Brownell Orwell*, George Orwell második felesége – aki férje irodalmi tehetségének heves védelmezője volt – hagyatékát kezelő cég, az *Estate of the Late Sonia Brownell Orwell* (Estate) az EUIPO-nál lajstromoztatni próbálta az ANIMAL FARM védjegyet különböző árukra és szolgáltatásokra a 9., 16., 28. és 41. áruosztályban, ideértve filmeket, könyveket, játékokat, vendéglátást, kulturális tevékenységeket és oktatási szolgáltatásokat.

Az EUIPO elővizsgálója részben elutasította a bejelentést az EU védjegyrendeletének 7(1)(b), 7(1)(c) és 7(2) cikke alapján azzal érvelve, hogy a védjegy a híres művészi munka címére utal, és a közönség mint olyat fogná fel. Ennek következtében a védjegy nem szolgálna jelzsként a szóban forgó áruk és szolgáltatások kereskedelmi eredetére.

A bejelentő a döntés ellen fellebbezést nyújtott be, rámutatva az *Anna Frank*-döntésre (R 2401/2014-4, Le Journal d'Anne Frank). Ebben az ügyben a védjegyet lajstromozták, ezért a bejelentő azzal érvelt, hogy a hivatkozott ügy azonos az ANIMAL FARM védjegyüggyel, mert az is egy jól ismert irodalmi névre utalt.

b) Az EUIPO analóg döntései

Az EUIPO fellebbezési tanácsa megjegyezte, hogy az EUIPO számos eltérő döntést hozott könyvcímek és művészeti munkák szereplői nevének lajstromozhatóságával kapcsolatban, különösen a fentebb jelzett áruk és szolgáltatások vonatkozásában a 9., 16., 28. és 41. áruosztályban. Megtárgyalta, hogy az ügyek közül néhányban a címet mint eredetjelzőt lehet látni, míg más esetekben a cím a védjegyet deszkriptívvé, és nem disztinktívvé tette. Az ügy megvilágítása érdekében a következő eseteket sorolta fel:

- *Jungle Book* (A dzsungel könyve) (R 118/2014-1) és *Pinocchio* (R 1856/2013-2): az EUIPO úgy döntött, hogy az olyan védjegyek, amelyek csupán könyvcímekből állnak, és már sok filmben és színházi feldolgozásban szerepeltek, így széles körű hallgatósághoz jutottak el, rendszerint nem disztinktívek, különösen azon áruk és szolgáltatások vonatkozásában, amelyeknek ez a történet a tárgyát képezi.
- *Frühlingsfest der Volksmusik* (A népzene tavaszi ünnepe) (R 670/2005-1): egy esemény címét további megkülönböztető elemek nélkül disztinktív jellegtől mentesnek tekintették.
- *Winnetou* (R 1297/2016-2): a megjelölés deszkriptív és nem disztinktív volt, mert amellet, hogy egy híres kitalált alakot írt le, további elvont jelentést szerzett, utalás-ként egy tiszteletre méltó amerikai őslakóra.
- *Anna Frank naplója*: bár Anna Frank története széles körben ismert és népszerű a közönség körében, nem tekintették deszkriptívnek a 9., 16. és 41. áruosztály áruira és szolgáltatásaira nézve. A védjegy az áruk és szolgáltatások termelőjét azonosította, és a tanács megállapította, hogy a cím hírneve önmagában nem képez lajstromozhatósági akadályt.
- *Der Kleine Hey* (R 881/2014-5): az EUIPO úgy döntött, hogy egy könyv címe nem ad első ránézésre tájékoztatást egy publikáció tárgyáról, kivéve azt az esetet, amikor a közönség értelmezésében általános megjelöléssé fejlődött amellet, hogy egy könyv címe.

A fellebbezési tanács az ANIMAL FARM-ügyre utalt a bejelentő 1984. évi vonatkozó védjegybejelentésével (R 1922/2019-5) együtt, amely a Nagy Fellebbezési Tanács elé került, megállapítva, hogy az EUIPO irányelveit konkrétábbá kellene tenni könyvcímek lajstromozhatóságával kapcsolatban. Egyrészt egy könyvcím jelentheti a tartalmat; másrészt a 7(1)(b) cikk alkalmazása attól függhet, hogy a kérdéses cím „a közbeszéd részévé vált-e”.

A közbenső döntés nem kísérl meg, hogy összeegyeztesse a fenti ügyek közötti különbségeket, és további olyan tényezőket sem említ, amelyek az EUIPO irányelveiben találhatók,

így az idő múlását és a kulturális örökséggel kapcsolatos megfontolásokat (a kötelező iskolai olvasmányok körét vagy széles körben elterjedt szótárakba való felvételt), amelyek független tematikus jelentőséget hozhatnak létre jól ismert címek esetében, ezzel gátolva azok lajstromozási kilátásait.

C) Az *Albert Darboven Holding GmbH & Co. KG* az EUIPO-nál kérelmet nyújtott be a WINDSOR – CASTLE szóvédjegy lajstromozása iránt a 16. (szűrőpapír) és a 30. (kávé, tea, sütemények és édességek) áruosztályban. Az elővizsgáló elutasította a bejelentést arra hivatkozva, hogy a 2017/1001 sz. védjegyrendelet 7(1)(b) cikke alapján a 30. áruosztály termékeinek nincs megkülönböztetőképesége. Valójában a védjegyet valószínűleg használták volna ilyen termékek eladására ajándéküzletekben, vagyis a turizmus területén a brit királyi család és a Windsor kastély vonatkozásában, ezért a közönség közvetlenül társította volna az utóbbiakkal, és nem észlelte volna, hogy azok az igényelt termékek kereskedelmi eredetére utaló jelzések. Továbbá, minthogy a Windsor kastély vonatkozásában csupán a Windsor kastélyra utaló hirdetési üzenetként fogták volna fel, a védjegyrendelet 7(1)(b) cikke alapján a védjegy nem volt lajstromozható annak következtében, hogy a 30. áruosztályban ugyan ezen termékek alkalmatlanok voltak kereskedelmi eredetük azonosítására. Ennek következtében az EUIPO fellebbezési tanácsa ezt követően megerősítette a hivatal megállapításait.

A bejelentő ezt a döntést a GC-nél megfellebbezte, azt állítva, hogy a WINDSOR – CASTLE és a védjegy közötti társítás önmagában nem vezethetett arra a következtetésre, hogy a védjegy nem bír disztinktív jelleggel. A bejelentésben nem írják le az igényelt termékeket vagy azok jellemzőit, sem azt, hogy a Windsor Castle híres lenne kávé, tea vagy édességek előállításáról. Emellett a GC rámutatott, hogy ilyen termékeket az Egyesült Királyságban valójában nem ajándéktárgy-üzletekben árusítanak, és egy védjegy megkülönböztető jellegét nem a termék eladási helye határozza meg, mert a védjegy nem nyújt semmiféle tájékoztatást az igényelt termékek természetéről vagy jellemzőiről (különösen akkor, ha – miként a jelen esetben is – az igényelt áruk olyan termékek, amelyeket általában élelmiszerüzletekben és szupermarketekben árusítanak).

Másrészről ami a védjegy dicsérő jellegét illeti, az EUIPO által a GC előtti eljárásban előadott érvek szerint a védjegy nélkülöz minden megkülönböztető jelleget, mert csupán egy pozitív üzenetet továbbít a Windsor kastélyról, kapcsolódva egy bizonyos életmódhoz, konkrétan a brit királyi család jellegzetes délutánitea-hagyományához, ezáltal meggátolva, hogy a fogyasztók a megjelölést a termékek kereskedelmi eredetével társítsák. Ilyen vonatkozásban a GC ismét támadta az EUIPO megjegyzéseit, azzal érvelve egyrészt, hogy azokat kimondottan első ízben itt említették az eljárásban, másrészt a WINDSOR – CASTLE szavak semmiképpen sem érthetők hirdetési szlogenként a 30. áruosztály termékei vonatkozásában, minthogy a kastélynak semmiféle hírneve nincs ilyen szlogen létrehozásával kapcsolatban.

Végül a GC a fellebbezési tanács azon állításával foglalkozott, amely szerint a díszítőelemek és kiegészítő disztinktív kifejezések hiánya a védjegy eredetiségének hiányához vezetett, ami meggátolta a lajstromozását. Itt a GC rámutatott, hogy egy megjelölés tekintet nélkül a kreativitás bármilyen mértékére lajstromozható, mert egy minimális mértékű megkülönböztetőképesség elegendő a védjegyként való lajstromozáshoz.

A fenti érvelés alapján és összhangban a NEUSCHWANSTEIN védjegyre és a hasonló hangzású bajor kastélyra vonatkozó ügyben a GC által hozott döntéssel (T-167/15), a bíró arra a következtetésre jutott, hogy bár az érintett közönség a WINDSOR – CASTLE védjegyet a jól ismert brit kastéllyal társíthatná, egy ilyen védjegy azonos termékek vonatkozásában mindenképpen képes azonosítani az igényelt termékek kereskedelmi eredetét, és ezért rendelkezik egy minimális mértékű megkülönböztető jelleggel. Ennek következtében a GC megsemmisítette a fellebbezési tanács döntését, és az ügyet visszautalta a tanácsnak további elutasítási okok értékelése céljából.

Az Európai Unió Törvényszéke

A) Az alábbiakban a GC három döntését (T-620/19; T-621/19; T-622/19) ismertetjük pezsgőpalack-alakminták megjelölései közötti hasonlóság tárgyában. A GC megállapításai három ok miatt érdekesek:

1. Mindig van mit tanulni vagy megtárgyalni, amikor a GC hatályon kívül helyezi az EUIPO fellebbezési tanácsainak döntéseit.
2. Nem hagyományos védjegyeket ritkán tárgyalnak a luxembourgi bíróságon.
3. Mindig bizonyos nehézséggel jár a komplex 3D védjegyeket képező egyes elemek súlyának meghatározása.

a) Az ügy háttere

Az *Ace of Spades* a zenei mogul és üzletember Jay-Z vállalata. A egyik legbefolyásosabb hip-hop művésznek tekintett Jay-Z (született *Shawn Corey Carter*) 100% érdekeltséget szerzett 2014-ben az *Armand de Brignac* pezsgőben, de már 2006-tól kezdve kapcsolatban állt a vállalattal. Az *Ace of Spades* hírneves partipezsgőről azt hiszik, hogy az egyetlen olyan márka, amely 30 literes „Midas” palackméretben beszerezhető. Az *Ace of Spades* nemrég felszólalásokat nyújtott be a *Munich Accessories GmbH* három különböző védjegypalackra vonatkozó JC JEAN CALL CHAMPAGNE 3D uniós védjegybejelentései ellen. A felszólaló *Ace of Spades* az EU védjegyrendelet 8. cikkének (1)(b) és (5) cikkére hivatkozva, felszólalásait együttesen az alábbi 1. ábrán bemutatott korábbi védjegyekre alapozta.

1. ábra

b) Az EUIPO döntései

Az EUIPO Felszólalási Osztálya a felszólalásokat teljes terjedelmükben elutasította, megállapítva, hogy a jelzések egyértelműen eltérőek voltak, és nem áll fenn az összetévesztés valószínűsége vagy annak szükségessége, hogy megállapítsák a korábbi védjegyek hírességét.

A döntések ellen a felszólaló fellebbezéseket nyújtott be, amelyeket az EUIPO Felszólalási Osztályának Ötödik Tanácsa elutasított a megjelöléseket részletesebben értékelve, és megállapítva, hogy a lajstromoztatni kívánt védjegyeknek nem volt uralkodó elemük, továbbá a három bejelentés és a megjelölt korábbi védjegyek bizonyos nem disztinktív elemekben megegyeztek, azonban különböztek disztinktív és fontosabb elemekben. A tanács azt is megállapította, hogy a felszólaló által benyújtott bizonyítékok nem voltak elegendőek annak bizonyítására, hogy a korábbi védjegyek híresek voltak. Ezt követően a felszólaló a GC-nél nyújtott be fellebbezéseket.

c) A 3D védjegyek összehasonlítása

A GC a szokásos jogeseteket (többek között a C-334/05 P Shaker-, a C-705/17 Hansson- és a C-193/06 P Nestlé-ügy) idézte annak alátámasztására, hogy a kérdéses jelzők mindegyikét mint egészket kell vizsgálni, különösen figyelembe véve, hogy sem a korábbi védjegyek, sem a bejelentések szerintiük nem rendelkeztek uralkodó és disztinktív elemekkel. Továbbá az elemzésben általában súlya van az összetett védjegy deskriptív, nem disztinktív vagy gyengén disztinktív elemeinek. A kérdéses 3D védjegyekre nézve a GC egyetértett abban, hogy egyiknek sincs uralkodó eleme, de megállapította, hogy a tanács tévedett, amikor súlyozta a vonatkozó elemek hasonló és eltérő elemeinek fontosságát. A két alaki védjegy vonatko-

zásában a T-622/19 sz. ügyben végzett értékelés további részleteit az alábbi, 2. és 3. ábra segítségével adjuk meg.

016255821 sz. EU védjegybejelentés

<p>A levélszerű elem főleg <i>díszítő</i>, nem pedig szokatlan, miként az EUIPO állítja.</p> <hr/> <p>A GC egyetért azzal, hogy a „jean call” szavak <i>megkülönböztető</i> jellegűek.</p> <hr/> <p>A GC egyetért azzal, hogy a „brut” (nyers) és a „prestige” szó <i>deszkriptív</i> vagy <i>dícsérő</i>.</p>	
--	--

2. ábra

006538987 sz., korábban lajstromozott európai védjegy

<p>A GC egyetért azzal, hogy a „spade” szó és az „armand de brignac” szavak <i>disztinktív</i> elemek.</p> <hr/> <p>A GC egyetért azzal, hogy a „750 ml”, „12% alc vol” és a „brut” <i>deszkriptív</i>.</p> <hr/> <p>A címke általában <i>átlagos megkülönböztető</i> jellegű.</p>	
--	--

3. ábra

A 2. és 3. ábrához közösen adott megjegyzések:

- A fekete fólia nem szokásos.
- Az aranszínű fólia + fekete színű fólia szintén nem szokásos.
- A palackok alakját elhanyagolhatónak találták.

Mindent egybevetve a GC egyetértett azzal, hogy a védjegyek különböztek az ábrás elemekben és a vonatkozó disztinktív szóelemekben, azonban azt találta, hogy a palackok alakja, valamint az opak, arany és fénylő fekete fólia nem tekinthető elhanyagolhatónak, és – miként a felszólaló állította – inkább szokatlan. Továbbá a GC azt is megállapította, hogy a palackalak, a színes fólia és a felső fekete fólia kombinációja a védjegyek részét képezi, amelyek lajstromozott védjegyként feltehetőleg disztinktív jellegűek. Erre figyelemmel a GC azt állapította meg, hogy a tanács csupán a megjelölések közötti különbségeket vette figyelembe. Ehelyett azt kellett volna megállapítania, hogy a megjelölések vizuális szempontból általánosan hasonlóak, még ha egyes hasonló elemek gyengén disztinktívek is.

Ezért a GC hatályon kívül helyezte a tanács döntéseit, amennyiben elutasította az Ace of Spades fellebbezését és a védjegyrendelet 8(1)(b) cikke alapján a felszólalást is.

Döntésének végén a GC kitért a fellebbezőnek az európai védjegyrendelet 8(5) cikkére vonatkozó panaszára is, és többek között az alábbiakat állapította meg.

- A közönségnek azt a részét lehet figyelembe venni, amely ismeri ezt a védjegyet, és nem a közönséget általában.
- Az Armand de Brignac pezsgők ízleléses értékelése és besorolása nem teszi a védjegyet híressé.
- Az Armand de Brignac névre vonatkozó bizonyíték nem elegendő a korábbi alakvédjegy hírnevének bizonyítására.
- Az Armand de Brignac pezsgő lehet híres, de a korábbi védjegyek nem azok.

d) Következtetések

Az értékelés a megjelöléseket egészsként veszi figyelembe, hacsak nincsenek bizonyos elhanyagolható elemek. Bizonyára fokozott nehézséget jelent a 3D védjegyeket alakító minden egyes elem súlyának meghatározása bonyolult jellegük fényében. Ezek a döntések azonban azt bizonyítják, hogy egy elem gyenge disztinktív jellege vagy akár a disztinktív jelleg hiánya, ami nem elhanyagolható, nem jelenti azt, hogy egy ebből az elemből eredő hasonlóságot összességében nem kell figyelembe venni. A gyakorlatban ez világos jelzése annak, hogy minden elem számít és érdemes figyelembevételre.

B) A CHIANTI vs. GHISU védjegyvitában mindkét ábrás védjegy tartalmaz egy kakast ábrás elemként, és a GC helytelenül döntött a korábbi CHIANTI CLASSICO kollektív védjegy előnyére annak megkülönböztető jellege és hírneve alapján.

a) *Az ügy háttere*

A Berebene vállalat 2017-ben az EUIPO-nál kérte egy színes kakast ábrázoló védjegy lajstromozását, ahol az ábra egyértelműen tartalmazta a „ghisu” szóelemet. E védjegy lajstromozása ellen felszólalt a 207/2009 sz. (most 2017/1001 sz.) európai védjegyrendelet 8(5) cikke alapján a *Chianti Wine Interest Association* (Chianti), arra hivatkozva, hogy a védjegy-lajstromozás a saját CHIANTI CLASSICO korábbi nemzeti ábrás kollektív védjegyével való összetévesztés valószínűségéhez vezet, mert ez a védjegy is tartalmaz ábrás elemként egy kakast.

Keresetében a Chianti kifejezetten utalt a védjegyrendelet 8(5) cikkére, és a bejelentőt azzal vádolta, hogy tisztességtelen előnyre tett szert a korábbi védjegy megkülönböztető jellegéből és/vagy annak hírnevéből. Ennek az érvelésnek az alapján az EUIPO fellebbezési tanácsa a Chianti javára döntött.

A 207/2009 sz. védjegyrendelet 8(5) cikke által a korábbi védjegy számára engedélyezett kiterjesztett oltalom számos feltétel egyidejű teljesítését kívánja meg. Ezek a következők:

- először az ütköző védjegyek azonossága vagy hasonlósága;
- másodszor a korábbi védjegy hírnevének megléte, amire a felszólalást alapozták;
- harmadszor túlzott összetévesztési valószínűség megléte;
- negyedszer annak a valószínűségnek a megléte, hogy a lajstromoztatni kívánt védjegy megfelelő ok nélküli használata tisztességtelen előnyt élvezne a korábbi védjegy megkülönböztető jellegéből vagy hírnevéből.

b) A GC döntése

A bejelentő a fellebbezési tanács döntése ellen a GC-nél nyújtott be fellebbezést. Többek között azzal érvelt, hogy a tanács nem vizsgálta külön-külön a hangzási hasonlóságot, hanem a hasonlóságot csupán általánosan értékelte.

A GC ezzel nem értett egyet. Az európai védjegyrendelet 8(5) cikke értelmében megengedhető volt arra következtetni, hogy az ütköző védjegyek között általános hasonlóság áll fenn, anélkül azonban, hogy végleges állást foglaltak volna erről a hangzási hasonlóságról. Itt ugyanis az általános hasonlóságnak elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy lehetővé tegye a vonatkozó közönség számára a szóban forgó védjegyek közötti összehasonlítást, vagy hogy kapcsolatot létesítsen azok között.

A GC döntése szerint a fellebbezési tanács törvényesen állapította meg a fogalmi hasonlóságot.

A bejelentő érvelése szerint a védjegyeket fogalmilag nem lehetett összetéveszteni, mert a korábbi CHIANTI CLASSICO bort jelölő *kollektív* védjegy volt, míg a saját bejelentése egyéni védjegyre vonatkozott. Emellett a védjegyek által védett borok eltérő földrajzi eredetűek.

A GC elutasította ezt az érvelést, mert az nem volt lényeges a fogalmi hasonlóság megítéléséhez. Egy kollektív védjegy és egy egyéni védjegy összehasonlításakor ugyanazokat a követelményeket kell alkalmazni, mint két egyéni védjegy összehasonlításakor, és ebből a szempontból a két védjegy hasonló fogalmat fejez ki.

A bíróság elismerte, hogy a kakas Szardínia Gallura körzetének szimbóluma, és a Chianti mindenképpen egy jól ismert borvidék Olaszországban. Ilyen vonatkozásban mindkét védjegy kifejezhet a vitatott védjegyek által megjelölt borok földrajzi eredetével társított fogalmat. Ez azonban nem változtat azon a tényen, hogy a fogyasztók mindkét védjegyben felismerhetnek egy kakast, és ez fogalmi hasonlóságot jelent.

A bíróság elutasította a Berebene azon kifogását is, hogy a jelen ügyben a tisztességtelen kihasználás kockázata csupán feltételezett volt. A korábbi CHIANTI védjegy magas rangú hírnevét a bíróság vitathatatlanak tekintette, és emellett a korábbi kollektív CHIANTI védjegy eredeti megkülönböztető jelleggel rendelkezett, mert a kakas uralkodó ábrás eleme nem állt kézenfekvő kapcsolatban a kérdéses árukkal. Ez annak a következménye, hogy a Chianti-vidék Firenze és Siena között terül el.

Továbbá a CJEU esetjoga szerint a korábbi védjegy minél disztinktívebb és jól ismeretebb, annál valószínűbb, hogy bitorolják. És itt a bíróság döntése szerint pontosan ez volt a helyzet.

A bíróság szerint a kiválóságnak és a tekintélynek azt a képét, amelyet a fogyasztók a Chianti borokkal társítanak, át lehet vinni a lajstromoztatni kívánt védjegy által fedett árukra, különösen a bejelentő boraira. Emellett, minthogy mindkét védjegy majdnem azonos árukat véd, a keresetet teljes terjedelmében el kellett utasítani.

A fentiek alapján a bíróság megerősítette a fellebbezési tanács döntését, amely megállapította, hogy a védjegy lajstromozását kérelmező tisztességtelen előnyt szerez a korábbi védjegy hírneve alapján.

C) A márkatulajdonosok gyakran szembesülnek kihívásokkal, ha a lajstromozott szóvédjegyet grafikus változatban kívánják használni. Ekkor azonban óvatosaknak kell lenniük, mert védjegyük megváltoztatásakor sebezhetővé válhatnak használat hiánya miatt ellenük indított támadás esetén. A tényleges használat ugyanis megváltoztathatja a védjegy megkülönböztető jellegét. A GC újabb döntésével végül iránymutatással szolgált a védjegytulajdonosok számára azzal kapcsolatban, hogy az ábrán bemutatott ábrás megjelölés a BROWNIES szóvédjegy tényleges használatát jelenti-e.

A GC ennek a logónak a használatát a szóvédjegy használatának tekintette, mert a szóvédjegy megkülönböztető jellege nem változott (lásd a GC 2020. január 30-i döntését a T-598/18 ügyben). Döntésében a GC felhasználta az alkalmat arra, hogy áttekintse és elemezze a védjegy tényleges használatának követelményeit.

a) Az ügy háttere

Az ügy hátterét a BROWNIE szóvédjegy bejelentése képezte a 18., 25. és 35. áruosztály áruira és szolgáltatásaira, különösen utazási termékekre és textilárúkra. A bejelentés ellen felszólalásokat nyújtottak be a BROWNIES, BROWNIE, BROWNIES és BROWNIE megjelöléssel lajstromozott szóvédjegysorozat alapján, amelyet hasonló árukra és szolgáltatásokra oltalmaztak.

A bejelentő a felszólalásban megjelölt valamennyi védjegy használatának hiányára hivatkozott, míg a felszólaló a használat megfelelő bizonyítékait nyújtotta be. A benyújtott bizonyítékok elsősorban az ábrán bemutatott logó használatát támasztották alá. A felszólalásnak helyt adtak, és e döntés ellen a bejelentő a fellebbezési tanácshoz fordult, amely azonban nem változtatta meg az elsőfokú döntést. Ezért a bejelentő a GC-hez folyamodott jogorvoslatért, többek között azt állítva, hogy az ábra szerinti megjelölés nem képezheti a felszólaló védjegyének használatát, mert a szóvédjegy megkülönböztető jellege megváltozott. A GC fenntartotta az EUIPO és a tanács döntését, és elutasította a fellebbezést.

b) A védjegy tényleges használatának követelményei

Döntésében a GC megismételte azt az álláspontot, hogy egy védjegy tényleges használatát azzal is megalapozzák, ha a korábbi védjegy használatának bizonyítéka olyan további ele-

meket tartalmaz, amelyek nem változtatják meg a korábbi védjegy disztinktív jellegét abban az alakban, amelyben lajstromozták.

A GC megállapította továbbá, hogy annak megállapításához, miszerint a lajstromozott védjegy disztinktív jellege megváltozott, szükséges értékelni a hozzáadott elemek disztinktív és uralkodó jellegét, valamint a különböző elemek viszonylagos helyzetét a védjegy elrendezésén belül. Ezután a GC megerősítette a fellebbezési tanácsnak azt az állásfoglalását, hogy a „Brownies” szó világosan olvasható abban a formában, amelyben a korábbi védjegyet használták. A GC azt is megállapította, hogy olyan esetekben, amikor a védjegy szóbeli és ábrás elemekből áll, az előzőek elvileg disztinktívebbek, mint az utóbbiak, mert az átlagfogyasztó könnyebben tud utalni a kérdéses árukra e védjegy nevét említve, mint az ábrás elem leírása alapján. Ilyen háttér mellett a GC megállapította, hogy a használat bizonyítéka megalapozott volt.

c) Tanulságok

A GC döntése további magyarázattal szolgál arról, hogy egy szóvédjegy használatát grafikus ábrázolásban mindaddig a szóvédjegy használatának lehet tekinteni, amíg a szöveg egészében felismerhető a fogyasztó számára, és amíg nem változtatták meg a szóvédjegy megkülönböztető jellegét. Ez a döntés igen elismertnek mondható, mert a védjegytulajdonosok számára nagyobb mozgásteret nyújt védjegyük ábrázolásában. Végül a védjegytulajdonos dönt arról, hogy olyan mértékben változtatja-e meg védjegyét, amitől védjegye sebezhetővé válik egy használat hiányára alapozott törlési eljárásban.

Kanada

A *McDonald's* világhírű gyorsétteremlánc, és a „Mc-” előtagot majdnem az összes általa készített termékkel kapcsolatban használja. Ez vajon azt jelenti-e, hogy *McDonald's* birtokolja a „Mc-” előtagot?

A *McDonald's Corporation* és *McDonald's Restaurants of Canada Limited* (*McDonald's*) v. *Hi-Star Franchise Systems, Inc.* (Hi-Star)-ügyben a Kanadai Védjegyfelszólalási Tanács helyt adott a *McDonald's* felszólalásának az ingatlan- és jelzálog-szolgáltatást kis léptékben végző Hi-Star által benyújtott *McMORTGAGE* védjegybejelentés ellen.

2016-ban a Hi-Star Franchise Systems, Inc. (Hi-Star) kérelmet nyújtott be a a Kanadai Szellemi Tulajdoni Hivatalnál (Canadian Intellectual Property Office, CIPO) a MCMORTGAGE védjegy lajstromozása iránt többek között hitelkérelmek, kölcsönök, utazási csekkek, biztosítási ügyek, biztosítási szolgáltatások, jelzálogkölcsönök intézésére és ingatlanbróker-szolgáltatásokra. A McDonald's felszólalt a védjegybejelentés ellen valamikor 2017-ben, többek között arra hivatkozva, hogy

1. a lajstromoztatni kívánt MCMORTGAGE védjegy nem disztinktív, mert megtévesztően hasonlít a McDonald's védjegyéhez;
2. a Hi-Star számára egy hasonló védjegy engedélyezése leértékelné a McDonald's védjegycsaládjának jól ismert goodwilljét.

A McDonald's kijelentette, hogy a „Mc-” előtagot az általa árusított majdnem valamennyi termékén használja; ilyen a McGrill, a McSwirl, a McPuff, a McChicken és a McVeggie. Széles körben használja az előtagot, és ezért a „Mc-” elem jelenléte a lajstromoztatni kívánt MCMORTGAGE védjegyben a legnagyobb valószínűséggel a fogyasztók becsapását eredményezné.

A tanács a McDonald's javára döntött, és arra a következtetésre jutott, hogy „a fogyasztók a MCMORTGAGE megjelöléssel találkozva első benyomásként azt hihetnék, hogy ez a védjegy olyan pénzügyi szolgáltatásokra utal, amelyeket a McDonald's számára franchise-szolgáltatásként nyújtanak, vagy hogy a nyújtott szolgáltatások egyébként hasonlóak vagy kapcsolatban vannak a McDonald's-éival”.

A kanadai védjegy törvény 22(1) cikkének szövege a következő: „Senki se használjon a másik személy által lajstromoztatott védjegyet olyan módon, amely valószínűleg leértékeli a védjegyhez tartozó goodwill értékét”. A tanács megállapította, hogy a bejelentő megsértette ezt a cikket.

Ezután a tanács azt vizsgálta, hogy a McDonald's ügye első pillantásra bizonyítja-e, hogy a MCMORTGAGE védjegy használata a Hi-Star által leértékeli a felszólaló goodwill-jét, és teljesíti a 22. szakasz négy követelményét:

- a Hi-Star MCMORTGAGE védjegye annyira hasonlít a felszólaló védjegyeihez, hogy annak egyik védjegyeként értelmezhető;
- a McDonald's védjegyei eléggé ismertek; emellett igazolta „Mc-” előtagú védjegyeinek széles körű használatát Kanadában;
- a fogyasztók tudatában szellemi kapcsolat keletkezne a két védjegy között, mert azok hasonló szerkezetűek;
- a MCMORTGAGE védjegy használata csökkentheti a McDonald's védjegy hatalmát és goodwilljét.

A tanács azt a további megjegyzést tette, hogy a Hi-Starnak nem volt egyéb nyilvánvaló oka a MCMORTGAGE védjegy elfogadására és használatára, mint az, hogy rontsa a McDonald's hírnevét.

A Hi-Star nem vett részt az eljárásban. Ennek eredményeként a tanács a fenti okok miatt elutasította a Hi-Star védjegybejelentését. Egyébként ez az első eset, amikor a tanács a „goodwill leértékelését” érvényes oknak tekintette egy lajstromoztatni kívánt védjegy elleni felszólalási eljárásban.

Lengyelország

Sok jogtulajdonos megkérdőjelezte, hogy érdemes-e Lengyelországban védjegy- vagy mintabejelentést benyújtani, mert a lajstromozási eljárás túl hosszú. Ezért a Lengyel Szabadalmi Hivatal gyorsított eljárást vezetett be a védjegy- és mintabejelentések vizsgálatánál. Ha a bejelentés megfelel a gyorsított vizsgálat követelményeinek, ezzel jelentősen meggyorsítja a lajstromozási eljárást.

A gyorsított eljárás követelményeit a bejelentés benyújtásakor kell kielégíteni. Ha azt alapítják meg, hogy a bejelentés nem elégíti ki ezeket a követelményeket, kikerül a gyorsított eljárásból, és a rendes eljárás szerint vizsgálják tovább. A hivatal írásban értesíti a bejelentőt vagy képviselőjét arról, ha a bejelentést kizárták a gyorsított eljárásból.

A gyorsított bejelentéseket elektronikus alakban kell benyújtani a hivatal elektronikus szolgáltatások platformján keresztül, különleges gyorsított módszert használva. A bejelentéssel kapcsolatos díjakat az elektronikus fizetési szolgáltatás használatával kell leróni a bejelentésnek a hivatalba való megküldése előtt.

Az eljárás folyamán a levelezés elektronikus úton történik, és a bejelentő nem léphet ki az elektronikus levelezési rendszerből. A levelezési módszer megváltoztatását olyan körülménynek tekintik, amely kizárja a bejelentőt a gyorsított eljárásból.

A gyorsított bejelentés formanyomtatványát megfelelően kell kitölteni. Az ilyen téren elkövetett szabálytalanságokat kizáró körülménynek tekintik.

1. Védjegyek

A gyorsított eljárás csupán egyéni védjegyekre alkalmazható, de nem használható bizonylati vagy kollektív védjegyek esetében. Emellett a bejelentésnek egységesnek kell lennie, mert különben kizárják a programból.

A védjegytulajdonosnak meg kell jelölnie azt a védjegytypust, amelyet lajstromoztatni kíván. Bizonyos védjegytypusok (például helyzeti, szín- vagy mozgási védjegyek) esetén leírás benyújtását kívánhatják. A leírás benyújtásának hiánya a gyorsított eljárásból való kizárást vonhatja maga után.

Színvédjegyek

Színelemeket tartalmazó védjegyek esetén a védjegy ábrázolását színesen kell benyújtani, a felhasznált színek felsorolásával, a Képelemek Nemzetközi (Bécsi) Osztályozása szerint. A bejelentőknek ajánlják, hogy a vörös-zöld-kék színskálát használják. Továbbá az ábrázo-

lásoknak pontosan kell képviselniük a védendő színeket. A színek megjelölése a leírásban önmagában nem elegendő.

Olyan színek megjelölését, amelyek nem felelnek meg a védjegy ábrázolásának, olyan körülménynek tekintik, amely a védjegybejelentést kizárja a gyorsított eljárásból. Azt is a programból való kizárásnak tekintik, ha a megjelölést olyan formátumban ábrázolják, amely eltér a Lengyel Szabadalmi Hivatal által megkívánttól.

Az áruk és szolgáltatások felsorolása

Az áruk és szolgáltatások felsorolását olyan védjegyzosztályok szerint kell végezni, amelyek harmonizált adatbázison alapulnak. Ha valamelyik kifejezés nem származik ilyen adatbázisból, ez a körülmény a védjegybejelentés kizárását jelenti a gyorsított útból.

A bejelentés alaki és jogi szempontok alapján történő vizsgálata után a hivatal ellenőrzi, hogy a lajstromoztatni kívánt védjegy alkalmas-e lajstromozásra. Ekkor a védjegy megkülönböztetőképességét és egyéb abszolút elutasítási okokat vizsgálnak.

A gyorsított eljárással vizsgált bejelentések oltalmi bizonylatának gyorsított kiadása érdekében a bejelentőnek vagy képviselőjének a védjegyoltalom megadására vonatkozó döntés kézhezvétele után azonnal be kell fizetnie a hivatali döntésben jelzett lajstromozási díjat. Emellett a bejelentőnek vagy képviselőjének egy olyan nyilatkozatot kell benyújtania, amelyben lemond arról a jogáról, hogy a lajstromozást engedélyező döntés ellen megváltoztatási kérelmet nyújthat be.

2. Minták

Mintabejelentések esetén a minta címét a Mintaosztályok adatbázisából kell kiválasztani. Ha korábbi elsőbbséget igényelnek, minden dokumentumot csatolni kell a bejelentéshez. Ilyen vonatkozású hiányosságot olyan körülménynek tekintenek, amely a bejelentést kizárja a gyorsított programból.

Ha a minta bejelentője nem azonos a minta tervezőjével, meg kell jelölni a szerzőt és azt, hogy a mintajog megszerzése min alapszik. Ilyen vonatkozású rendellenességet a gyorsított vizsgálati eljárásból való kizárás okának tekintenek.

A minta ábrázolását JPEG alakban kell végezni. eltérő alakban történő ábrázolás a gyorsított vizsgálatból való kizárást eredményezi. Továbbá a minta ábrázolásának rendellenességei is hasonló rendszabályt vonnak maguk után.

A mintajog engedélyezésére vonatkozó döntés kézhezvétele után a bejelentőnek vagy képviselőjének be kell fizetnie a Lengyel Szabadalmi Hivatalnál a lajstromozási díjat, és egy olyan nyilatkozatot kell benyújtania, hogy lemond a lajstromozási engedélyre vonatkozó döntés elleni megváltoztatási kérelem benyújtásának jogáról.

A gyorsított eljárásra vonatkozó új rendelkezést a bejelentők valószínűleg örömmel fogadják. Annak ellenére, hogy szigorúak a gyorsított vizsgálatban való részvétel követelményei, az új eljárás várhatóan meggyorsítja a hivatalnál a védjegy- és a mintalajstromozást.

Németország

A BGH „Konditionierverfahren” (Kondicionáló eljárás) c. döntésében hatálytalanította a Szövetségi Szabadalmi Bíróság (Bundespatentgericht, BPG) döntését, és fenntartotta az 1 495 486 sz. európai szabadalom német részét.

A vitát eldöntő kérdés az volt, hogy „nyilvános előhasználatként” a szabadalomra nézve újdonságrontó-e egy félvezető lapocskák (véferek) kondicionálására szolgáló berendezés eladása egy vevőnek a vitatott szabadalom elsőbbségi időpontja előtt mintegy két évvel a szabadalomtulajdonos által.

A BGH az ügyet másként ítélte meg, és a következő alapelvet szögezte le:

„Egy készülék szállítása, beszerelése és üzembe helyezése egy vevőnél nem alapozza meg minden további nélkül annak a valószínűségét, hogy a készüléket tetszőleges harmadik személyek megvizsgálják, és ezáltal a találmányról tudomást szereznek.”

A BGH először egy saját, 2014. december 9-i döntését idézte, amely szerint nyilvános előhasználat történik, amikor nem csupán elméleti és távoli lehetőség nyílik ahhoz, hogy tetszés szerinti harmadik személyek és így szakemberek is megbízható és kielégítő ismereteket szerezzenek a találmányról, amiből az élettapasztalat alapján kell kiindulni, ha egy találmány szerinti berendezést egy harmadik személynek felajánlanak vagy szállítanak. Az eldöntött ügyben azonban a BGH csupán elméleti vagy távoli lehetőséget látott a megismeréshez.

Az ügy megítéléséhez számos tényezőt kellett figyelembe venni: a vevő munkatársai az elsőbbségi időpont előtt rendes ügymenet mellett semmilyen ismereteket nem nyerhettek a szabadalom szerinti berendezés belső felépítéséről. Harmadik személyek általi vizsgálat sem volt lehetséges a vevő hozzájárulása nélkül. A készülék beüzemelése, kezelése és javítása csak a szállító számára volt ismert.

Ez a korábbi döntés számos okból figyelemre méltó, és úgy tűnik, hogy ellentmond az Európai Szabadalmi Hivatal döntési gyakorlatának. Így két témát kell egymástól megkülönböztetni: először azt, hogy mit jelent a „nyilvánosság”, és különösen azt, hogy a vevő munkatársai ehhez a „nyilvánossághoz” tartoznak-e? Másodszor azt, hogy mi vált hozzáférhetővé a készülék szállítása révén azon tény figyelembe véve, hogy a találmány fontos alkatrészei csak megrogálás után voltak felismerhetők.,

Az első témához a BGH joggyakorlata nagyon egyértelműen kitűnik a 2016. november 8-i döntéséből:

„A megtámadott szabadalom tárgyának kinyilvánítása titoktartási kötelezettség nélkül önmagában véve még nem vezet nyilvános ismeretséghez. Ezen túlmenően nem csupán elméleti lehetőségnek is fenn kell állnia ahhoz, hogy tetszés szerinti harmadik személyek és így szakemberek is megbízható és kielégítő ismereteket szerezhessenek a találmányról.”

Az ESZH fellebbezési tanácsainak a joggyakorlata ettől jelentősen eltér. Ha nincs sem egyértelmű, sem burkolt titoktartási kötelezettség, a vevő része a nyilvánosságnak. Ezt mondja ki a fellebbezési tanács 2016. október 7-i döntése a T 2210/12 sz. ügyben a VW számára szállított berendezés kapcsán:

„Minthogy a VW cég már önmaga részét képezi a nyilvánosságnak, érdektelen, hogy harmadik személyek hozzáférhettek-e az üzem területéhez vagy sem.”

A második témához az ESZH fellebbezési tanácsainak kiindulási pontját és folytonosan idézett döntési alapját képezi a bővített fellebbezési tanács 1992. december 18-i „véleménye” a G 1/92 sz. ügyben:

„Ahol egy szakember számára lehetőség van arra, hogy megismerje a termék belső szerkezetének összetételét, és azt túlzott nehézség nélkül reprodukálja, ott mind a termék, mind annak összetétele vagy belső szerkezete a technika állásának részévé válik.

Nincs alapja annak a további követelménynek sem, amelyre a tanács utal ..., hogy a közönségnek sajátos okkal kell rendelkeznie ahhoz, hogy elemezzen egy piacra vitt terméket annak érdekében, hogy azonosítsa annak összetételét vagy belső szerkezetét.”

Úgy tűnik, hogy a BGH szempontjai homlokegyenest ellenkeznek az ESZH bővített fellebbezési tanácsainak idézett álláspontjával. A BGH döntése ugyanis megállapítja, hogy a félvezető véfereket kondicionáló készülék vevőinek nem volt kielégítő okuk arra, hogy elemezzék a készülék működési módját. Pontosabb elemzés mellett ez a végkövetkeztetés azonban nem kötelező. A BGH-döntésben egy további szempontot is említenek, nevezetesen azt, hogy a készülék vevőjének munkatársai számára tiltva volt a mérőszoftverben változtatásokat végezni, ideértve a karbantartást és a javítást is, amit csak a szállító végezhetett el. Még ha a BGH-döntés ilyen szempontból nem teljesen egyértelmű is, jogos az a feltételzés, hogy a szállító a készülékért vállalt felelősségének csak azzal a feltétellel tudott megfelelni, ha a vevő munkatársainak is meg volt tiltva a készülék felbontása és megkárosítása.

Mindazonáltal úgy tűnik, hogy a bővített fellebbezési tanács joggyakorlatával való ütközés még nincs teljesen megszüntetve, mert a szállító egy készüléket titoktartási kötelezettség nélkül szállított egy vevőnek, és gyakorlatilag lehetőség nyílt arra, hogy a készüléket megvizsgálják és a találmány szerinti működést felismerjék. A készülék vevő általi szétszerelése a jótállás elvesztéséhez vezethet: a BGH döntése azonban nem mondja ki egyértelműen, hogy a szétszerelés jogi okok miatt meg volt tiltva.

Ez a helyzet teljesen különbözött az egyértelmű vagy burkolt titkossági megállapodástól. Ha a szállítás ilyen megállapodás alapján történik, és a szállító a tárgyat éppen nem szándékosan adta át a „nyilvános területnek”, egy ilyen vétség szerződésszegést jelent.

Összefoglalva megállapítható, hogy a BGH végzésében a szabadalomtulajdonos számára igen kedvező és nagyvonalú mércét alkalmazott. Kívánatos lett volna egy eszmecsere az ESZH fellebbezési tanácsainak joggyakorlatáról.

Svédország

a) Bevezetés

Az a lehetőség, hogy egy bitorlást szenvedő szabadalomtulajdonos korrekciós rendszabályokhoz folyamodhat, amilyen például a bitorló áru megsemmisítése, azt a célt szolgálja, hogy a gyakorlatban megerősítse a bíróság által elrendelt tiltást, és ez fontos eszköz a kizárólagos jog fenntartására. A svéd szabadalmi törvény 59. cikke szerint „egy fél sérelmére, aki szabadalombitorlást szenvedett, a bíróság – az észszerűség határain belül – úgy dönthet, hogy a szabadalommal védett terméket, amelyet a szabadalomtulajdonos hozzájárulása nélkül állítottak elő, vissza kell hívni piaci csatornákról, meg kell változtatni, a szabadalmi oltalom lejártáig megőrzés alá kell vonni, meg kell semmisíteni, vagy egyéb rendszabály alá kell vonni. Ugyanez vonatkozik olyan eszközökre is, amelyeket a bitorlással kapcsolatban használtak vagy szándékoztak használni.”

A svéd szabadalmi törvényben hosszú ideje létezett a bíróságok számára annak lehetősége, hogy korrekciós rendszabályokról döntsenek, amilyen például a szabadalombitorlás megállapítását követően a megsemmisítés. Hasonló rendszabályok találhatóak a szellemi tulajdonra vonatkozó más svéd törvényekben is. A szellemitulajdon-jogokat megerősítő, 2004/48 sz. uniós végrehajtási rendelet szerinti harmonizációs rendszabályok hatálybalépése folytán a svéd szabadalmi törvény 59. cikkében foglalt korrekciós rendszabályokat a végrehajtási rendelet 10. cikkével összhangban kell értelmezni.

E cikk szerint a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a bejelentés védelmére az illetékes bírói hatóságok a felperes kérelmére elrendelhessek megfelelő rendszabályok bevezetését azokkal az árukkal kapcsolatban, amelyeket szellemitulajdon-jogokat bitorlónak találtak, és megfelelő esetekben olyan anyagok és eszközök tekintetében is, amelyeket főleg ezeknek az áruknak a megtervezésekor vagy gyártásakor használtak. Egy ilyen rendszabály lehet például a megsemmisítés. A javító rendszabályokra vonatkozó kérelmek elbírálásakor figyelembe kell venni az arányosság elvét a bitorlás komolysága és az elrendelt intézkedések, valamint harmadik felek érdekei között.

A nemzeti törvény értelmezésének elve, összhangban a törvénybe iktatott rendelkezésekkel, szilárdan az EU-törvényen alapszik. Ahol azonban a nemzeti rendelkezés szövege nincs összhangban az EU megfelelő irányelvvel, az irányelvhez hű értelmezés jogbizonytalansághoz vezethet. Ez történt egy, a svéd Szabadalmi és Piaci Fellebbezési Bíróság előtti ügy 2020. decemberi döntése alapján az áruk 59. cikk szerinti megsemmisítésével kapcsolatban. Ebben az esetben a svéd szabadalmi törvény 59. cikkének a végrehajtási rendelet 10. cikkével

összhangban való értelmezése azt a kérdést vetette fel, hogy a nemzeti rendelkezés szövege nincs összhangban a végrehajtási rendelet szövegével.

b) A Szabadalmi és Piaci Bíróság döntése – az okok

Az ügy szabadalombitorlásra vonatkozott, ahol a felperes *AstraZeneca AB* (*AstraZeneca*) azt állította, hogy az alperes árusítja a *Fulvestrant Sandoz* gyógyszert, amivel bitorolja az *AstraZeneca*­nak a *Fulvestrant* használatára vonatkozó szabadalmát, és ez egy olyan gyógyszer előállítására vonatkozik, amelyet intramuszkulárisan adagolnak mellrák vagy a reprodukciós szervek rákjának kezelésére. A *Sandoz* ellenkérelmében azt állította, hogy a szabadalom érvénytelen. Abban az esetben, ha a Szabadalmi és Piaci Bíróság azt állapítaná meg, hogy a szabadalom érvényes, a *Sandoz* elismerné, hogy a *Fulvestrant Sandoz* gyógyszer használata az *AstraZeneca* szabadalmának bitorlását jelentené. A *Sandoz* azonban vitatta az *AstraZeneca* egyes igényeit, többek között azt, amely a szabadalmi törvény 59. cikke alapján az olyan *Fulvestrant Sandoz* termékek megsemmisítését jelentené, amelyeket a *Sandoz* Svédországban birtokolt vagy birtokolhatott.

A bíróság megállapította, hogy a szabadalom érvényes, és minthogy a *Sandoz* beismerte ilyen helyzetben a bitorlást, a bíróság többek között a szabadalmi törvény 59. cikkének értelmezésével járt el. A *Sandoz* azon a véleményen volt, hogy a kérdéses termékeket nem Svédországban gyártották, ezért a szabadalmi törvény 59. cikke nem alkalmazható, és nem lenne sem észszerű, sem arányos elrendelni, hogy a *Sandoz* semmisítse meg a *Fulvestrant Sandoz* termékeket. A *Sandoz* azzal érvelt, hogy a szabadalmi törvény 59. cikke szerinti megsemmisítés és egyéb javító rendszabályok csak olyan termék esetében lennének alkalmazhatók, amelyet a tulajdonos hozzájárulása nélkül gyártottak. Ez az 59. cikk rendelkezésének szövegéből tűnik ki, amely szerint a bíróság ilyen korrekciós rendszabályokat csak akkor használhat egy szabadalommal védett termékkel szemben, ha azt a szabadalomtulajdonos hozzájárulása nélkül gyártották. A *Sandoz* azt állította, hogy a *Fulvestrant Sandoz* gyártása nem Svédországban történt, hanem egy szabadalom nélküli országban, és azt követően importálták Svédországba. Ehhez a gyártáshoz nem volt szükség az *AstraZeneca* hozzájárulására. Így a *Sandoz* szerint a termékeket a szabadalmi törvény rendelkezésének megsértése nélkül gyártották.

Svéd jogászok szerint az 59. cikk rendelkezése az adott esetben nem alkalmazható, mert a szabadalomtulajdonos hozzájárulása nélküli gyártást kíván. Ebben az esetben nyilvánvaló volt, hogy a gyártás nem ütközik a svéd szabadalmi törvénybe, mert a szabadalmi oltalom hiánya a gyártási országban azt jelenti, hogy a gyártás önmagában nem képez bitorló cselekményt. Ezért az volt a kérdés, hogy a szabadalmi oltalom nélküli országban gyártott termékek a szabadalmi törvény 59. cikkébe ütközőnek tekinthetők-e mégis, és így elrendelhető-e a megsemmisítésük.

Svéd jogi kommentátorok szerint az 59. cikk valószínűleg nem alkalmazható a jelen ügy szerinti helyzetben, mert a törvény a szabadalomtulajdonos hozzájárulása nélküli gyártást

kíván. Ha nem történt törvénytelen gyártás, a bíróság nem rendelheti el a termék megsemmisítését. A végrehajtási rendelet 10. cikke azonban olyan árukra vonatkozik, amelyekről megállapították, hogy bitorolnak egy szellemi tulajdon-jogot. A bitorlás megállapítása teszi jogossá a 10. cikk alkalmazását, tekintet nélkül a bitorlási cselekmény jellegére. Így nyilvánvaló eltérés van a svéd szabadalmi törvény 59. cikke és a végrehajtási rendelet 10. cikke között a vonatkozó rendelkezések szerinti javító rendszabályok alapját illetően.

A hézag nem a svéd jogalkotóra utalt a végrehajtási rendelet átültetési eljárásában. Éppen ellenkezőleg, megállapították, hogy a meglévő svéd szellemi tulajdoni rendelkezések az olyan termékekre vonatkozóan, amelyekről megállapították, hogy bitorolnak egy szellemi tulajdon-jogot, már megfelelnek a végrehajtási rendelet 10. cikkének, és ezért nem javasoltak módosítást. A jelen helyzetben a bíróságnak az 59. cikk megfelelő értelmezését kellett megtalálnia, amely úgy létesített egyensúlyt a végrehajtási rendelet 10. cikkével összhangban nyújtott értelmezés kapcsán, hogy nem tért el túlságosan a svéd rendelkezés szövegétől, figyelembe véve a jogbiztonság elvét.

c) A Szabadalmi és Piaci Bíróság megállapításai

A bíróság az 59. cikket tágan értelmezte a végrehajtási rendelet 10. cikkének szóhasználata alapján. A bíróság megállapította, hogy az 59. cikk a végrehajtási rendeleten alapszik, ezért értelmezésének összhangban kell lennie annak szövegezésével és céljával. Azon a véleményen volt, hogy a végrehajtási rendelet idevágó rendelkezése szerint korrekciós rendelkezéseket olyan termékek ellen lehet alkalmazni, amelyekről megállapították, hogy bitorolnak egy szabadalmi jogot. A bíróság szerint a szabadalomtulajdonos kizárólagos jogának oltalmi köre kiterjed olyan termékek Svédországba való importjára is, amelyeket egy olyan országban gyártottak, ahol nincs szabadalmi oltalom. Ilyen háttér ellenére megállapította, hogy a Fulvestrant Sandoz-termékek Svédországba irányuló importja az AstraZeneca kizárólagossági jogainak bitorlását jelentette. Ekkor a kérdéses importált termékek „bitorló termékek” váltak a végrehajtási rendelet 10. cikkének jelentése alapján.

Így a bíróság értelmezése egyértelműen jobban vonatkozott a végrehajtási rendelet 10. cikkére, mint a szabadalmi törvény 59. cikkére. Ezzel a bíróság jelentősen eltért a vonatkozó svéd rendelkezés szövegétől, amely egyértelműen a gyártás tényére összpontosít. Azt is megállapította, hogy az adott körülmények között a termékek megsemmisítése észszerű volt ahhoz, hogy ne kerüljék meg a szabadalmi oltalmat. Így a bíróság helyt adott az AstraZeneca kérelmének, hogy semmisítsék meg a Fulvestrant Sandoz termékeket.

d) A Szabadalmi és Piaci Fellebbezési Bíróság döntése

A Sandoz a döntés ellen a Szabadalmi és Piaci Fellebbezési Bíróságnál nyújtott be fellebbezést. Ez a bíróság a szabadalmat fenntartotta, azonban a szabadalmi törvény 59. cikkének értelmezése szempontjából ellentétes következtetésre jutott. Ezért az alsófokú bíróság döntését megváltoztatta, és hatálytalanította a Fulvestrant Sandoz termékek megsemmisítésére

vonatkozó döntést. Megállapította, hogy a végrehajtási rendelettel összhangban az értelmezési elv korlátozott, és a túl tág értelmezés vagy a nemzeti rendelkezéssel ellentétes értelmezés ütközhet a jogbiztonság követelményével.

Indokolása lényegileg összhangban van az alsófokú bíróság állításaival. Ennek megfelelően megállapította, hogy az AstraZeneca arra irányuló kérelme, hogy semmisítsék meg a Sandoz birtokában levő Fulvestrant Sandoz termékeket, lényegileg azon alapult, hogy a Sandoz bitorolta az AstraZeneca szabadalmi jogait. Az AstraZeneca azonban nem támasztotta alá semmilyen bizonyítékkal azt az állítását, hogy a kérdéses termékeket törvénytelenül állították elő. A fellebbezési bíróság szerint a szabadalmi törvény 59. cikkének alkalmazási körét nem lehet úgy értelmezni, hogy az felölel olyan árukat is, amelyekre a kérdéses rendelkezés nem vonatkozik: ilyen széles körű értelmezés nem lenne sem helyes, sem lehetséges. Így a Sandoz termékeinek előállítását önmagában nem bitorolta az AstraZeneca szabadalmi jogait, ezért az 59. cikket nem lehetett arra alkalmazni, hogy teljesítsék az AstraZeneca termékek megsemmisítésére irányuló kérelmét. Ilyen vonatkozásban a fellebbezési bíróság helyt adott a Sandoz fellebbezésének, és hatálytalanította az elsőfokú bíróság döntésének a termékek megsemmisítésére vonatkozó részét.

Ukrajna

Ukrajnában 2020. augusztus 16-án a szellemi tulajdon reformját bevezető két törvény lépett hatályba. Az egyiknek a címe: „Ukrajna bizonyos törvényeinek módosítása védjegy- és ipariminta-jogok oltalmának megerősítésére és a szabadalmakkal való visszaélés leküzdésére” (szabadalmakkal való visszaélés elleni törvény); a másik törvény címe: „Ukrajna bizonyos törvényeinek módosítása a szabadalmi törvénykezés reformja vonatkozásában” (szabadalmireform-törvény).

Az új törvényekkel bevezetett változások szellemi tulajdoni tárgyakra, így védjegyekre, ipari mintákra, találmányokra és használati mintákra vonatkoznak, és elsődleges céljuk az ukrajnai szellemi tulajdon-jogok oltalmának harmonizálása az Európai Unió szellemi tulajdoni szabályozásával, követve az Ukrajna–EU társulási szerződést. Az új szabályozással a „szabadalmi trollkodást” (vagyis a szabadalmakkal való visszaélést) is meg kívánják szüntetni az engedélyezés utáni felszólalási eljárás bevezetésével.

a) Ipari minták

Az újonnan bevezetett módosítások általában a következőkre vonatkoznak:

- kisebb alaki változtatások (például egy olyan ipari mintára, amely kielégíti a szabadalmazhatósági követelményeket, már nem szabadalmat, hanem inkább használati mintát adnak);
- oltalom ilyen mintákra és engedélyezési feltételek;

- ipari minta lajstromozási eljárása;
- eljárás érvényes lajstromozás megtámadására (vagyis engedélyezés utáni felszólalási eljárás).

A szabadalmi reformot követően egy ipari mintának most nem csupán az újdonság követelményét kell kielégítenie, hanem egy újonnan bevezetett egyediségi feltételt is.

Az az egyediségi követelmény azt jelenti, hogy egy mintának a tájékozott felhasználóra másmilyen benyomást kell gyakorolnia, mint amelyet egy eltérő minta korábban gyakorolt az általános közönségre.

A szabadalommal való visszaélést gátló törvény azoknak a cikkeknek a körét is korlátozza, amelyeket ipari mintaként lehet lajstromozni, és egyebek mellett kizárja az oltalmazható cikkek közül a kizárólag műszaki vonásokkal rendelkező cikkeket.

Az EU példáját követve ez a törvény kiterjeszti az oltalmat olyan mintákra, amelyek nincsenek lajstromozva, ha ezeket a mintákat bevezették az általános fogyasztói körbe. Az új törvény kiterjeszti egy lajstromozott minta oltalmát egyéb hasonló, de nem lajstromozott mintákra is, feltéve, hogy a minták közötti különbség nem látható egy tájékozott felhasználó számára.

A szabadalmi reform által bevezetett további változás, hogy az ipari minták teljes oltalmi ideje 15 évről 25 évre változik. A módosított törvény szerint azonban a kezdeti oltalmi idő öt év, és az ipari minta tulajdonosának kérelmeznie kell a lajstromozás meghosszabbítását további öt, tíz, tizenöt vagy húsz évvel, ami azt jelenti, hogy a teljes oltalmi idő elérheti a 25 évet. Ez a változás azonban nem érinti a lajstromozatlan, de védett ipari mintákat.

Az engedélyezés utáni felszólalási eljárás bevezetése azt jelenti, hogy az adminisztratív eljárással engedélyezett lajstromozást követően bármely személy megtámadhatja egy ipari minta lajstromozását a fellebbezési tanácsnál. A vonatkozó igényt az oltalmi idő fennállása alatt bármikor, sőt annak lejáta után is be lehet nyújtani. A tanács döntését bírósági úton meg lehet támadni, de arra is van lehetőség, hogy egy ipari minta lajstromozását közvetlenül a bíróságnál támadják meg.

Az engedélyezés utáni felszólalásra vonatkozó rendelkezés érvényes a találmányokra és használati mintákra is.

b) Védjegyek

A szabadalmi reform, összhangban az eddig ismertetett változásokkal, a védjegy törvényt is módosítja. Ennek megfelelően az „árúk és szolgáltatások jelzése” kifejezés helyett a „védjegy” kifejezést használják, amely jobban összhangban van a külföldi törvények szakkifejezéseivel.

A szabadalmi reform számos egyéb módosítást is bevezet, így olyan új tételeket is meghatároz, amelyek nem oltalmazhatók védjegyekkel. Ilyenek többek között:

- a földrajzi nevek és
- a növényfajták nevei.

Az új törvény bevezeti a *kollektív védjegy* megjelölést. Az ilyen védjegyeket további lajstromozási követelmények kielégítése esetén lehet lajstromoztatni.

c) Találmányok és használati minták

Kisebbségi változások mellett (például a használati mintáknál nem szabadalmat, hanem bizonylatot adnak) a szabadalmi reform jelentős változásokat vezet be.

Az új törvény jelentősen korlátozza azoknak a tárgyakkal a körét, amelyekre szabadalmat vagy használati mintát lehet adni. Nem engedélyezhető szabadalom vagy használati minta a következőkre:

- sebészeti vagy gyógyászati eljárás ember vagy állat kezelésére, diagnosztikai eljárás emberen vagy állaton (kivéve a diagnosztikai eljárásban használt termékeket – anyagokat vagy kompozíciókat);
- humán klónozás;
- humán genetikai azonosságra vonatkozó eljárások;
- humán embriók felhasználása ipari vagy kereskedelmi célokra;
- állatok genetikai azonosságának megváltoztatása szenvedést okozva anélkül, hogy ebből az eljárásból jelentős orvosi előny származna emberek vagy állatok és állatfajták számára;
- az emberi test kialakulási és fejlődési szakaszainak és elemeinek – különösen szekvenciák vagy bioszekvenciák részeinek – felderítése;
- egy növényt vagy egy állatfajtát magában foglaló olyan termék vagy eljárás, amelynek a használata egy konkrét növény- vagy állatfajtára korlátozódik;
- olyan biológiai anyagra vonatkozó termék vagy eljárás, amely nincs elkülönítve természetes környezetéből, vagy nem egy műszaki eljárás terméke.

A fentiekén kívül általában ki vannak zárva a szabadalmazhatóság köréből a következők:

- felfedezések, tudományos elméletek és matematikai módszerek;
- játék-, verseny- és aukciós szabályok és módszerek, fizikai gyakorlatok, szellemi vagy tervezési – különösen gazdasági – tevékenységek;
- számítógépprogramok;
- információadás formái;
- áruk megjelenése (ideértve termékeket, épületeket, területeket), amely kizárólag esztétikai szükségleteket elégít ki.

A fentebb említett, engedélyezés utáni felszólalási eljáráson kívül a szabadalmi reform bárki számára lehetővé teszi, hogy tiltakozzon egy találmány vagy egy használati minta lajstromozása ellen a szabadalom vagy a használati minta engedélyezése előtt, a szabadalmireform-törvényben lefektetett eljárási és alaki követelmények szerint.

A reformtörvény fontos változásokat tartalmaz a gyógyszer szabadalmakkal kapcsolatban is.

A gyógyszergyártók „örökzöld” szabadalmakat használnak szabadalmaik oltalmi idejének meghosszabbítására kis változtatások beiktatásával, például sók, éterek, kombinációk, polimorfok, metabolitok stb. szabadalmaztatása útján. 2020. augusztus 16-tól kezdve a szabadalmi bejelentők kötelesek bizonyítani, hogy ezek a gyógyszerek kielégítik a szabadalmazási követelményeket a nem kézenfekvőség szempontjából.

A reformtörvény szerint a gyógyszerek előállítása egy szabadalommal védett találmány használatával csak két esetben nem képez jogsértést:

- a termelés célja exportálás más országokba „UA export” címkével;
- a termelés nem kezdődhet korábban, mint hat hónappal a szabadalmi oltalom lejárta előtt tárolási célokra.

A generikus gyártók csak az eredeti gyógyszer szabadalmának lejárta után kezdenek árúsítani a generikus gyógyszert.

A kiegészítő oltalmi tanúsítvánnyal (SPC) rokon a reformtörvénynek az a rendelkezése, hogy a gyógyszer szabadalmak oltalmi ideje legfeljebb öt évvel meghosszabbítható forgalomba hozatali engedély alapján. Külföldi szabadalmasoknak ezt az iratot az első ilyen külföldi kérelem benyújtási napjától számított egy éven belül kell Ukrajnában kérelmezniük.